

Nota van antwoord bij Natura 2000-plan

Bemelerberg & Schiepersberg

Beantwoording inspraakreacties op Ontwerp Natura 2000-plan (mei 2020)

december 2020

www.limburg.nl

Colofon

Deze nota van antwoord is een uitgave van Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg.

Provincie Limburg

Postbus 5700

6202 MA Maastricht

T: +31 43 389 99 99

W: www.limburg.nl

**Nota van antwoord bij Natura2000-plan
Bemelerberg & Schiepersberg**

**Beantwoording inspraakreacties op
Ontwerp Natura2000-plan (mei 2020)**

Inhoud

Deel B: Inspraakreacties op ontwerp Natura2000-plan Bemelerberg & Schiepersberg	5
Deel C: Bestuurlijke reacties op ontwerp Natura2000-plan Bemelerberg & Schiepersberg	22
Deel D: Ambtelijke wijzigingen.....	39
Deel E: Overzicht inspraak en bestuurlijke reacties.....	40

Deel A: Inleiding

In deze nota van antwoord beantwoordt het college van Gedeputeerde Staten van Limburg, het bevoegd gezag voor het Natura2000-gebied Bemelerberg & Schiepersberg, de zienswijzen (inspraakreacties) op het ontwerp Natura2000-plan Bemelerberg & Schiepersberg. Het ontwerp Natura2000-plan beschrijft om welke bijzondere natuurdoelen het in dit Natura2000-gebied gaat en met welke maatregelen deze doelen behouden verbeterd of – binnen de gebiedsbegrenzing - uitgebreid kunnen worden.

Het bevoegd gezag heeft het ontwerp Natura2000-plan conform de Wet Natuurbescherming (WNb) en art. 3.4 de Algemene wet bestuursrecht (Awb), ter inspraak aangeboden om kennis te kunnen nemen van reacties en ideeën naar aanleiding van de voorstellen die in het Natura2000-plan staan. De ingekomen reacties zijn in deze nota van antwoord beantwoord. In dit document is de argumentatie terug te lezen waarom zienswijzen wel of niet tot aanpassing van het ontwerp van het Natura2000-plan hebben geleid.

Proces

De inspraakprocedure is aangekondigd met een kennisgeving op www.overheid.nl en van 2 juni 2020 tot en met 15 juli 2020 was het mogelijk om een zienswijze in te dienen op het ontwerp Natura2000-plan. In deze periode konden belanghebbenden schriftelijk, via internet of mondeling reageren op de plannen.

Bestuurlijke reacties

Aan de uitvoeringspartners voor het Natura2000-plan is, overeenkomstig art. artikel 2.3, 3^e lid van de Wet Natuurbescherming verzocht om in te stemmen met de uitvoering van de hen betreffende instandhoudingsmaatregelen uit het plan; dit betrof Stichting het Limburgs Landschap, het Waterschap Limburg en de gemeente Eijsden-Margraten. Uit oogpunt van transparantie zijn hun reacties in deze Inspraaknota opgenomen en, voor zover nodig, beantwoord.

Inspraak

De provincie Limburg ontving op de aangeboden stukken in totaal inspraakreacties van 4 insprekers. Dit betrof twee reacties van individuele belanghebbenden en twee reacties van belangenorganisaties (zie deel B). Daarnaast zijn bestuurlijke reacties ontvangen van 3 uitvoeringspartners in het gebied, in reactie op de aan hen gezonden brief met het verzoek om op grond van artikel 2.3 lid 3 van de Wet Natuurbescherming (WNb) in te stemmen met de uitvoering van de planmaatregelen (zie deel C).

Vervolprocedure

Na verwerking van de resultaten van de inspraak en de bestuurlijke reacties over het ontwerp Natura2000-plan stelt het bevoegd gezag, in casu Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg, het Natura2000-plan Bemelerberg & Schiepersberg definitief vast. Tegen dit vaststellingsbesluit is

op onderdelen, met name de regelingen in Hoofdstuk 7 met betrekking tot vrijstelling van de WNb-vergunningplicht, beroep mogelijk bij de Rechtbank. Het Natura2000-plan wordt in principe vastgesteld voor een periode van zes jaar. In die periode worden de ontwikkelingen in het gebied en de resultaten van de maatregelen gevolgd; indien nodig worden aanvullende bepalingen vastgelegd in een addendum, dat de vereiste procedures van de Algemene wet Bestuursrecht doorloopt. Aan het einde van de looptijd van het Natura2000-plan volgt een evaluatie die informatie levert voor het volgende Natura2000-plan. Het Natura2000-plan kan met maximaal zes jaar worden verlengd.

Leeswijzer

Bij het beantwoorden van de zienswijzen zijn in **deel B** van deze Nota van antwoord alle reacties behandeld, die gericht zijn op de inhoud van het Natura2000-plan; elk onderdeel van de inspraakreactie is behandeld. De betreffende inspraakreacties zijn in de vorm van een vraag met **zwarte tekst** weergegeven, met daaronder in een *cursief blauw lettertype* de antwoorden van het bevoegd gezag.

Na elke inspraakreactie en antwoord volgt een conclusie, deze is met een **vet lettertype** aangegeven. Redactionele aanpassingen zijn ambtshalve doorgevoerd, dezen worden niet inhoudelijk toegelicht. In deze Nota van antwoord zijn zienswijzen waar mogelijk geanonimiseerd verwoord. Eensluitende zienswijzen zijn samengevoegd en van een antwoord voorzien.

In **deel C** van deze Nota van antwoord zijn voor de duidelijkheid de bestuurlijke reacties van de uitvoeringspartners en bestuursorganen (SBB, Limburgs Landschap, gemeenten, waterschap) op het ontwerpplan weergegeven en waar nodig van een antwoord voorzien.

Tenslotte in **deel D** van deze Nota zijn enkele belangrijke ambtelijke wijzigingen in de plantekst benoemd, vnl. het gevolg van wijzigingen in andere beleids- en juridische procedures die doorwerken naar het natura2000-beleid. De beschrijving in het Natura2000-plan verandert mee met deze verandering. In veel gevallen betreft het redactionele wijzigingen, waarmee de tekst begrijpelijker of toegankelijker wordt; deze wijzigingen zijn niet toegelicht in deel D.

Deel E bevat een overzicht van de insprekers en bestuurlijke partners bij het plan.

Deel B: Inspraakreacties op ontwerp Natura2000-plan Bemelerberg & Schiepersberg

De inspraakreacties zijn gegroepeerd. De ingebrachte zienswijze(n) wordt eerst omschreven. Daaronder staat in een *cursief blauw lettertype* het antwoord vermeld. De conclusie bij inspraakreactie is met een *vet lettertype* na ieder antwoord aangegeven.

Indiener 1: Limburgse Land en Tuinbouw Bond

Vraag 1: Proces van ter inzage legging en burgerparticipatie

Allereerst heeft de wijze waarop het beheerplan bekend is gemaakt ons verbaasd. De aanpak is onzes inziens strijdig met de verplichte goede informatievoorziening. Bij ons weten heeft geen algemene publicatie plaatsgevonden in lokale bladen. Je mag niet van omwonenden en agrariërs verwachten dat zij het provinciaal blad lezen of dat zij verplicht een abonnement nemen op een provinciale krant. Het niet adequaat publiceren is onzes inziens strijdig met het zorgvuldigheidsbeginsel (correcte behandeling van burgers, inclusief agrariërs). Ook is de gevolgde communicatielijns volgens ons strijdig met de uitgangspunten van Gedeputeerde Staten voor burgerparticipatie. Bij participatie hoort immers ook brede voorlichting en communicatie.

Samenvattend adviseren wij u - gelet op bovenstaande - de procedure voor dit beheerplan - en alle andere beheerplannen - op te schorten tot er iets meer duidelijkheid is over de natuurherstelmaatregelen en de stikstofaanpak en dan de procedure opnieuw te voeren, waarbij omwonenden, agrariërs en andere betrokkenen wél adequaat geïnformeerd worden. Tevens kunnen dan de uitkomsten van de gebiedsaanpak stikstof betrokken worden.

Antwoord

Over nut en noodzaak om voort te gaan met de vaststelling van o.a. de Natura2000-plannen hebben wij uw organisatie in april jl. een antwoordbrief gestuurd. Juist nu de Raad van State bij de beoordeling van (beroepen tegen toegekende) vergunningaanvragen een zwaarwegend belang hecht aan een tijdige uitvoering van instandhoudingsmaatregelen, ook voor de niet-stikstofgevoelige habitattypen, is het nodig om de plannen, waarin die maatregelen wettelijk worden vastgelegd, up-to-date te houden en te blijven vaststellen. Op basis van het hierin vastgestelde maatregelen-pakket voor natuurherstel kan vervolgens ook éénduidiger bepaald worden welke aanvullende of versnelling van maatregelen als onderbouwing gebruikt kan worden om eventuele economische ontwikkelingen te faciliteren, die negatieve effecten op de vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen kunnen hebben.

Voor dit gebied is een brede publieksconsultatie voorafgaand aan de publicatie van het Ontwerpplan niet nodig geacht. Bij de voorbereiding van deze plannen zetten wij, afhankelijk van de beleving en de belangen in/rond elk Natura2000-gebied, in op participatie van de meest relevante belangengroepen in het gebied. Dit heeft in elk geval met vertegenwoordigers van diverse belanghebbende organisatie plaatsgevonden met betrekking tot hoofdstuk 7 van het Natura2000-plan, waarin afgewogen is welke vormen van huidig gebruik (onder voorwaarden) door de provincie zijn vrijgesteld van de WNb-vergunningplicht. Voorts hebben wij in september 2019 een lokale informatiebijeenkomst gehouden met een aantal vertegenwoordigers van lokale organisaties; hieronder waren ook enkele agrariërs.

Voor de (toevoeging/aanpassing van) instandhoudingsmaatregelen ten opzichte van de in 2017 vastgestelde Gebiedsanalyse Bemelerberg & Schiepersberg heeft overleg primair plaatsgevonden

met de beoogde uitvoerende gebiedspartners (met name Stichting Limburgs Landschap, waterschap Limburg). De raakvlakken met agrarische belangen zijn in het gebied zodanig beperkt (veel instandhoudingsmaatregelen betreffen het interne beheer van het gebied; de consequenties van het Ontwerp-veegbesluit zijn niet in het plan opgenomen omdat de minister nog geen definitief besluit heeft genomen), dat alleen over de toepassing van eventuele vrijstellingsregelingen (hoofdstuk 7) overleg heeft plaats gevonden.

De Provincie Limburg plaatste tot 1 januari jl. bij de publicatie van haar plannen zogenaamde stopperadvertenties in de huis-aan-huisbladen als extra service voor burgers die niet over internet beschikken of niet de vaardigheden bezitten om kennis te nemen van elektronische bekendmakingen. Eind 2019 is gebleken dat veel huis-aan-huisblad ermee stoppen zodat niet iedereen meer bereikbaar is via dit medium. Daarop is besloten om met deze extra service te stoppen.

Voor zover dat als een gemis wordt ervaren zij erop gewezen, dat medio 2020 de verplichting van kracht is geworden om elektronisch te publiceren. En voor burgers is er tegenwoordig een service en app is die veel klantvriendelijker is om van overheidsnieuws op de hoogte te blijven:

<https://overuwbuurtoverheid.nl/> en ook [Berichten over uw buurt](#). Indien burgers zich hier op inschrijven, krijgen ze automatisch periodiek een e-mail waarin zij op de hoogte worden gesteld van nieuwe publicaties in hun directe woonomgeving.

In het vervolg zal de bekendmaking van de terinzagelegging tijdig (ambtelijk) aan uw organisatie bekend worden gemaakt, zodat U ook uw leden erop kunt attenderen.

Conclusie: Natura2000-plan en de vaststellingsprocedure is niet gewijzigd.

Vraag 2: Samenhang met stikstofaanpak

Onduidelijk is wat de recente ontwikkelingen in het stikstofdossier betekenen. Zo is niet duidelijk wat de extra middelen die het rijk ter beschikking stelt voor natuurherstel voor dit gebied betekenen. Wij hebben begrepen dat daarvoor al voorstellen bij het rijk zijn ingediend. Het is logischer dit eerst in beeld te brengen voordat het beheerplan in procedure wordt gebracht. De extra maatregelen zijn immers op korte termijn bekend, kunnen substantieel bijdragen aan het in stand houden van de habitats en bovendien is niet uit te sluiten dat hierdoor effecten buiten het gebied optreden. Ook is de Provincie Limburg gestart met de gebiedsgerichte aanpak stikstof. Uitgewerkt wordt welke maatregelen getroffen moeten en kunnen worden, of en zo ja welke drempelwaarde (regiobreed) gehanteerd kan worden en hoe bedrijven die te goeder trouw hebben uitgebreid de vereiste toestemming in het kader van de Wet Natuurbescherming gegeven kan worden. Ook wordt zo nodig het niet vergunningplichtig zijn van bemesten onderbouwd. Dit zijn allemaal cruciale zaken die een plaats horen te krijgen in het beheerplan. Zij zijn zeer essentieel voor de (externe) werking van het beheerplan en van zeer groot gewicht voor de economische sectoren (land- en tuinbouw, maar ook industrie, infrastructuur, bouw, huishoudens, enzovoorts). Het nu publiceren en doorzetten van het beheerplan strookt niet met de maatschappelijke discussies en houdt onvoldoende rekening met de onrust die nu speelt.

Naar onze mening is er op dit moment geen enkele economische of ecologische noodzaak het beheerplan op korte termijn vast te stellen. Wij begrijpen dat voor no-regret-maatregelen door de terreinbeheerder binnen het gebied ruimte moet zijn. Die maatregelen zullen dan wel effectief en kostenefficiënt moeten zijn. De onderbouwing welke extra beheermaatregelen nu aanvullend echt nodig zijn ontbreekt onzes inziens nog in het beheerplan. Met name is niet aangegeven wat de extra maatregelen aan de instandhouding opleveren en of die maatregelen in de plaats kunnen treden van beheermaatregelen die nu al gefinancierd worden.

Antwoord

De procedures tot vaststelling van de Natura2000-plannen zetten wij onverminderd voort; dat biedt helderheid over de huidige aanpak van het natuurherstel en legt daarmee de basis voor het integraal voldoen aan de instandhoudingsdoelstellingen. Ook in verband met vergunningverlening voor economische doelstellingen is uitvoering van die maatregelen van groot belang.

Naar aanleiding van uw inspraakreactie hebben wij in par. 1.4 van het planrapport een toelichting toegevoegd op de onderlinge verhouding tussen Natura2000-plan en andere provinciale plannen, waaronder ook de stikstofaanpak. Let wel, de stikstof-aanpak is 'work-in-progress' en kan dus in latere fasen anders uitpakken dan hier is verwoord; in de landelijke instrumentenontwikkeling voor de regeling van het natuurherstel en de economische ontwikkelkansen is veel in beweging. Dat geldt o.a. voor de drempelwaarde voor de vergunningplicht, voor de afwikkeling van te goeder trouw verkregen vergunningen en ook voor de verdere regionale uitwerking van het stikstofbeleid, aanvullend op de in voorliggend plan vastgelegde natuur-herstelmaatregelen ten behoeve van aangewezen Natura2000-instandhoudings-doelstellingen. Ook voor de vergunningplicht voor de activiteit Bemesten is het beleidskader aan de hand van jurisprudentie nog in (door-)ontwikkeling; zie daarover verder bij het antwoord op vraag 5.

In het Ontwerp-Natura2000-plan zijn in vergelijking met de gelijknamige Gebiedsanalyse 2017 maatregelen toegevoegd conform onderstaande tabel:

- *een gedeelte ervan houdt verband met de doorschuiving in de tijd c.q. het (nog niet) afgerond zijn van de uitvoering van 'PAS'-maatregelen (1^e tabelhelft);*
- *een gedeelte van de toevoegingen houdt ook verband met de doorlooptijd van het Natura2000-plan tot 2026, waar de Gebiedsanalyse in 2021 afgerond werd geacht te zijn;*
- *een gedeelte van de toevoegingen is erop gericht om ook de uitbreidings-doelstellingen en kwaliteit-verbeteringsdoelen uit het Aanwijzingsbesluit te bereiken;*
- *de maatregelen, die verband houden met het realiseren van het zogenoemde 'Veegbesluit' zijn nog geen onderdeel van het plan, maar kunnen daaraan via een addendum toegevoegd worden als de minister ze definitief vaststelt.*

Dit zijn de maatregelen waarmee conform artikel 6.1 van de Habitatrictlijn inhoud wordt gegeven aan de integrale instandhoudingsdoelstellingen, zoals die voor Bemelerberg & Schiepersberg zijn aangewezen.

In hoeverre met deze plan-maatregelen de beoogde gunstige Staat van Instandhouding in 2026 bereikt wordt, is mede afhankelijk van de snelheid van de uitvoering van maatregelen en van de monitoring, waaruit moet blijken of de maatregelen in het veld daadwerkelijk het beoogde c.q. gewenste ecologische effect bewerkstelligen. Verder is relevant, dat de mogelijk tot of na 2030 nog te hoge stikstofbelasting op de specifieke habitatlocaties ertoe kan leiden, dat ook in een volgende beheerplanperiode, na 2026, aanvullende of voortgezette maatregelen nodig zijn, alvorens de beoogde gunstige staat van instandhouding is bereikt.

Op grond van de lokale uitwerking van het regionale stikstofbeleid kunnen in het kader van de stikstofplannen ook nog aanvullende maatregelen worden toegevoegd, die een extra resultaat opleveren ten opzichte van de aangewezen instandhoudings-doelstellingen; deze kunnen zo nodig via een addendum worden opgenomen in voorliggend Natura2000-plan.

Extra beheermaatregelen die nog zijn toegevoegd aan het maatregelenpakket van de gebiedsanalyse beperken zich tot enkele aangewezen soorten, de vleermuizen en de Geelbuikvuurpad en run-off maatregelen. Voor de vleermuizen zijn deze maatregelen aan

mergelgroeven nieuw aangezien deze soortgroep niet stikstofgevoelig is en nog niet eerder was uitgewerkt. Voor de Geelbuikvuurpad gaat het om een maatregel van vrijwilligers die ziet op een jaarlijkse controle op de noodzaak om onderhoud aan bestaande voortplantingswateren uit te voeren. De kosten hiervoor worden gefinancierd uit het soortenbeleid en komen niet ten laste van het Natura2000-budget. De maatregel "inrichten van bufferstroken om run-off tegen te gaan" is een aanvulling op de tot nog toe uitgevoerde maatregelen om bufferstroken aan te wijzen. In de eerste PAS-periode zijn hier aanzetten voor gemaakt, maar de concrete invulling en aanwijzing met inrichtingsmaatregelen voor deze bufferstroken heeft nog niet plaatsgevonden. Geen van deze maatregelen is al uitgevoerd of dient ter vervanging van andere reeds eerder gefinancierde maatregelen.

**OVERZICHT AANPASSING INSTANDHOUDINGSMAATREGELN NATURA2000-PLAN
BEMELERBERG & SCHIEPERSBERG, in vergelijking met PAS-gebiedsanalyse 2017**

Maatregelnr	Beleids-kader	Omschrijving	Habitattype of soort	Omvang in Gebiedsanalyse 2017	Voortgang uitvoering tot in 2020	Uitvoering 2021-2026
PAS-maatregelen 2017				Wijziging qua uitvoering / omvang		
156.A.487	PAS	Aanleggen bufferzones langs bovenrand helling	H6210	0,8 ha	0%	gereed
156.A.578	PAS	Inrichten bufferzones langs bovenrand helling	H6230dkr	0,3 ha	0%	gereed
156.A.993	PAS	Inrichten bufferzones langs bovenrand helling	H9160B	2,2 ha	0%	gereed
156.Ad.489	PAS	Voortzetten OBN-adviesteam schrale hellinggraslanden	H6210, H6230dkr	1 st.	50%	50%
156.B.378	PAS	Begrazingsbeheer (met geiten)	H6110	1,5 ha	67%	33%
156.B.499	PAS	Begrazingsbeheer (met geiten)	H6210	7,1 ha	67%	33%
156.B.590	PAS	Begrazingsbeheer (event. met geiten)	H6230	3,2 ha	67%	33%
156.Bi.1049	PAS	Stimuleren open plekken in bos voorjaarsflora	H9160B	49,8 ha	90%	10%
156.Bi.409	PAS	Verwijderen opslag exoten (Robinia) Julianagroeven	H6110	0,2 ha	100%	gereed
156.Kr.410	PAS	Extra kalkrotsen vrijzetten en verruwing kalkwanden	H6110	1,15 ha	50%	50%
156.Ow.546	PAS	Ontwikkelen (optimaliseren) schraalgrasland	H6210	1,2 ha	100%	gereed
156.Ow.619	PAS	Ontwikkelen (optimaliseren) schraalgrasland	H6230	1,6 ha	100%	gereed
156.P.628	PAS	Kleinschalig plaggen en bekalken	H6230	0,3 ha	67%	33%

156.S.406	PAS	Verwijderen houtige opslag (handmatig/geitenbegrazing)	H6110	1,5 ha	50%	50%
156.S.534	PAS	Verwijderen houtige opslag (handmatig/geitenbegrazing)	H6210	7,1 ha	50%	50%
156.S.608	PAS	Verwijderen houtige opslag (handmatig/geitenbegrazing)	H6230	3,2 ha	67%	33%
156.V.568	PAS	Realiseren verbindingszones, inrichting	H6210	4 ha	67%	33%
156.V.637	PAS	Realiseren verbindingszones, inrichting	H6230	0,6 ha	67%	33%
Toevoegingen Natura2000-plan 2020						
156.A.994	Aanvullend stikstofgevoelig	Aanleg en inrichting zones boven run-off punten	H6210, H6230, H9160B	3 ha	--	100%
156.Dv.1	Natura2000	Jaarlijks onderhoud mergelgroeven	H1318, H1321, H1324	27 ha	--	100%
156.Op.1	Aanvullend stikstofgevoelig	Poelenonderhoud	H1193	0,5 ha	--	100%
156.Sg.1	Natura2000	Stabilisatiewerkzaamheden en plaatsen afsluitingen mergelgroeven	H1318, H1321, H1324	27 ha	--	100%

Conclusie: Plantekst is gewijzigd (toelichting op relatie met Stikstof-aanpak in H.1.4 (Hoofdrapport) c.q. 1.3 (Kernrapport)).

Vraag 3: Voorwaarden bij vrijstellingsregeling voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen nabij Natura2000-gebied.

Het belangrijkste juridische gevolg van het beheerplan is dat aangegeven wordt welke activiteiten - al dan niet onder voorwaarden - vergunningplichtig zijn. Wij hebben met name bezwaar tegen het alleen onder voorwaarden toestaan van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Afstanden van 1,5 tot 5 meter worden voorgeschreven. Wij zijn van mening dat deze afstanden niet nodig zijn. De huidige landelijke regels voor driftreductie zijn al sinds 2018 zeer strikt: minimaal 75% driftreductie. Controle en handhaving is (waar relevant) recentelijk met ingang van 1 januari 2020 via drukregistratie aangescherpt of is gegarandeerd via aantoonbare keuze van de spuitdoppen.

Verder zijn we van mening dat als de provincie Limburg voor gewasbescherming toch een zone wil hierbij een inwaartse zonering aan de orde is, dus binnen de grens van het gebied. De ecologische gevolgen zijn beperkt. Daar staat tegenover dat het in zones buiten het Natura-2000-gebied niet kunnen toepassen van gewasbeschermingsmiddelen tot aanzienlijke schade (opbrengstderving) kan leiden. Deze schade kan in de meeste gevallen redelijkerwijs niet voor rekening van de agrarische ondernemer blijven. De kosten van de vergoedingen zijn dan ten onrechte niet opgenomen in het beheerplan.

Antwoord

De beïnvloedingsafstanden van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zijn in landelijke regelgeving in 2017 aangepast op grond van de techniekverbeteringen tot 5m. bij hoge gewassen en 1.5m. bij lage gewassen. Daarom worden die afstanden aangehouden. Vanwege het voorzorgsbeginsel geldt deze vrijwaringszone voor zowel droge als natte habitattypen, daar waar die tot aan de grens van het Natura2000-gebied reiken. De vrijwaringszone geldt langs de buitenzijde van die gedeelten van het Natura2000-gebied; de betreffende kaarten zijn te zien in de planbijlagen en op de AERIUS-site. Het nadelig effect op het gebruik van de landbouwpercelen blijft daarmee zeer gering.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd

Vraag 4: Beweiden en bemesten

In het beheerplan wordt aangegeven dat beweiden in beginsel niet vergunning-plichtig is. Voor bemesten wordt verwezen naar het advies van de commissie Remkes en verdere afspraken hierover. Wij wijzen er op dat de Commissie Remkes van mening is dat bemesten in beginsel gezien kan worden als bestaande situatie (ten tijde van de referentiedatum) en alleen als er een substantiële wijziging heeft plaatsgevonden, incidenteel vergunningplicht aan de orde kan zijn. Dat is hier onzes inziens niet het geval. Integendeel. Sinds de referentiedatum zijn de normen voor bemesting alleen maar aangescherpt. We zijn van mening dat - met een analyse van de ontwikkelingen - in het definitieve beheerplan een vrijstelling van de vergunning-plicht voor bemesten opgenomen kan worden.

Antwoord

De provincies hebben in april 2020 gezamenlijk beleid vastgesteld waaruit blijkt dat voor beweiden geen separate WNb-vergunning vereist is; deze vergunning maakt (in de meeste gevallen) al deel uit van de vergunning voor het houden van de dieren (stalvergunning). In hoofdstuk 7.5.2 zal dit niet-vergunningplichtig zijn worden vermeld.

Op basis van het tussenadvies van de commissie Remkes (december 2019) en de aansluitende beleidsafspraken op Rijks- en provinciaal niveau is voor de activiteit bemesten door de 12 provincies een landelijke aanpak ontwikkeld. Het gaat hier niet om een eigenstandige regeling op het niveau van wet- of regelgeving (bijv. Verordening) maar om een juridische interpretatie, binnen de kaders van de habitatrichtlijn en naar Nederlands recht, van de gebruiksrechten van grondgebruikers, waaronder de mogelijkheid om land te bemesten als onderdeel van de bedrijfsvoering zoals die aan de orde waren ten tijde van de acceptatie door de EU van de aanmeldingen als Natura 2000-gebied (december 2004). Pas als deze interpretatie via jurisprudentie over concrete casussen door de Raad van State is getoetst, zal een vrijstellingsregeling met bijbehorende voorwaarden kunnen worden vastgelegd voor de effecten van deze activiteit via de lucht op de relevante instandhoudingsdoelstellingen. Zodra er duidelijkheid is, zal worden afgewogen of dit wordt vastgelegd via een addendum op voorliggend Natura2000-plan, met inbegrip van inspraak- en beroepsprocedure, danwel dat dat via een andere procedure plaatsvindt (Omgevingsverordening). In hoofdstuk 7.5 van het Natura2000-plan zal dit worden verwoord

Conclusie: Plantekst is gewijzigd (in hoofdstuk 7.5.2/7.5.11 (Hoofdrapport) en 7.5 (Kernrapport) is de laatste stand van zaken vermeld mbt. beleid voor de WNb-vergunningplicht van beweiden en bemesten).

Vraag 5. Stikstof

Hiervoor wezen we al op het belang van afstemming met de stikstofaanpak. Zoals aangegeven dient de uitwerking van deze aanpak op korte termijn plaats te vinden en dient dit naar onze mening een plaats te krijgen in het beheerplan. Wij willen voor stikstof alvast een aantal opmerkingen plaatsen:

- In het beheerplan en de gebiedsanalyse wordt de stikstofdepositie bij veel habitats en soorten genoemd als een van de belangrijkste oorzaken waarom er geen optimale staat van instandhouding is. We missen daarbij dat volgens de gebiedsanalyse en volgens gegevens van PBL en RIVM in 2030 voor vrijwel alle habitats (met uitzondering wellicht van heischrale graslanden) de Kritische Depositiewaarde (KDW) wordt gehaald. Onzes inziens is daarmee vanaf 2030 - of zoveel eerder als redelijkerwijs mogelijk - de goede staat van instandhouding behaald.
- Terecht wordt in het beheerplan in paragraaf 3.2.3 aangegeven dat bijna 60% van de depositie afkomstig is uit het buitenland. We missen een analyse wat dit voor de maatregelenaanpak in Nederland en Limburg betekent.
- In het beheerplan wordt eveneens in paragraaf 3.2.3 aangegeven dat op basis van het huidige Aerius-rekenmodel bijna 25% van de depositie afkomstig is van landbouw. In het beheerplan wordt dit gekoppeld aan "landbouw uit de omgeving". We wijzen er op dat volgens de aannames van het RIVM 50% van de ammoniakemissie neerslaat binnen 100 kilometer en dus 50% op afstanden groter dan 100 kilometer. Dit betekent dat het begrip "uit de omgeving" bij de verdere uitwerking nuancering behoeft.
- Gelet op de grote bijdragen van buitenland en in de wetenschap dat met extra inspanningen van alle sectoren die bijdragen aan stikstof de KDW voor heischrale graslanden waarschijnlijk moeilijk of niet te halen is missen we een analyse wat dit betekent voor dit habitattype. Kan na het treffen van emissie-reductiemaatregelen toch een goede staat van instandhouding worden bereikt, al dan niet met extra beheermaatregelen? Of is na het treffen van alle redelijke maatregelen een heroverweging van dit habitattype aan de orde?

Antwoord

*De AERIUS-berekeningen 2019 geven aan, dat **gemiddeld** in Bemelerberg in 2030 de Kritische Depositiewaarden niet of nauwelijks meer worden overschreden. Dat laat onverlet, dat er binnen het gebied variaties zijn, waaruit blijkt, dat er ook habitatlocaties zijn die in 2030 overschreden kunnen worden. Bovendien zijn de AERIUS-berekeningen van nu voor de toekomst geen garantie op grond waarvan het probleem 'opgelost' kan worden verklaard; de AERIUS-modelleringen variëerden in Zuid-Nederland sterk in de afgelopen jaren. Het is evenwel nog veel te vroeg om nu conclusies te trekken over de (on)haalbaarheid van bepaalde Kritische Depositiewaarden en wat dat kan betekenen voor de kansen op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen voor bijv. de Heischrale graslanden; de opdracht in deze fase van de Natura2000-plannen is inzetten op het benodigde natuurherstel in plaats van daarop afdingen. Bovendien zijn er interprovinciale en landelijke studies opgestart om voor de aangewezen habitats de benodigde eindsituatie en evt. ook tussenstadia op weg daarnaartoe scherper te benoemen in termen van de benodigde inrichtings- en omgevingsfactoren. En er loopt een landelijke herziening van het Doelendocument, op grond waarvan in 2021 zichtbaar zal worden of er tussen en binnen Natura2000-gebieden 'schuif'-mogelijkheden zijn en kunnen worden benut met betrekking tot de doelstellingen. Pas als deze kaders helder zijn, kan beter bepaald worden op welke wijze de aanwijzingsdoelstellingen het beste gediend kunnen worden.*

Voor een goede Staat van Instandhouding is overigens meer nodig dan alleen daling van de stikstofdepositie. Juist ook vanwege de nalevering van de in de bodem opgeslagen stikstof is langdurig of ingrijpend verschrallingsbeheer en dergelijke nodig om de standplaatscondities voor de

verschillende habitats op orde te brengen en een duurzaam gunstige SvI te kunnen bereiken. Monitoring zal uitwijzen of de maatregelen voldoende en effectief zijn en of de daarmee beoogde ecologische ontwikkeling daadwerkelijk optreedt (in het voorziene tijdsbestek).

De buitenlandbijdrage aan de stikstofdepositie in Bemelerberg & Schiepersberg is inderdaad aanzienlijk, > 50%. In de landelijke berekeningen is ervan uitgegaan, dat in het buitenland maatregelen worden genomen om de emissies te beperken in overeenstemming met de NEC-richtlijn. Op die aanname bestaat geen garantie; de naleving ervan is een kwestie van de EU en de lidstaten. De Provincie Limburg heeft hierop bestuurlijk weinig invloed en kan ook materieel weinig doen: het financieren van emissiebeperkende maatregelen in buurlanden is geen optie, zolang Nederland zelf nog een netto-stikstofexporteur is. In het aanvullende stikstofbeleid kan bezien worden of via incidentele bijdragen buitenlandse piekbelasters met een groot effect op de Limburgse Natura2000-gebieden tot bedrijfsaanpassingen kunnen worden gebracht.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd

Vraag 6. Run off

In het beheerplan wordt gewezen op de risico's van run off. De exacte maatregelen daarvoor zullen nog worden uitgewerkt. Wij willen in dit verband wijzen op een aantal zaken:

- Afspoeling van vruchtbare grond met nutriënten is de afgelopen decennia sterk teruggedrongen. De erosieregels (zoals die nu onderdeel vormen van het GLB) hebben daarvoor gezorgd. Dit komt dus alleen nog sporadisch voor.
- De suggestie wordt gewekt dat oppervlakkige afspoeling met nutriënten een probleem vormt. Drijfmest / dierlijke mest wordt direct ondergewerkt en op grasland via zodebemesting toegepast. Daardoor spoelen bij regenbuien vrijwel geen nutriënten uit.

Onzes inziens is derhalve de nutriëntenbijdrage van run off inmiddels beperkt. Wij vragen die belasting eerst voldoende te onderbouwen, voordat gericht met maatregelen aan de slag wordt gegaan. Die onderbouwing wordt immers ook niet in de Antea-rapporten gegeven. Wel onderkennen we dat de klimaatverandering kan leiden tot flinke regenbuien. Wateroverlast wil de landbouw voorkomen. Daarom is de LLTB samen met Waterschap Limburg, gemeenten, Provincie Limburg en terreinbeheerders een project gestart om het remmen en vasthouden van water te stimuleren. Ambitie is om in Zuid-Limburg circa 10 mm extra te bergen.

Antwoord

Voor de natuur is merkbaar, dat bij zware lokale regenbuien regenwater afstroomt tot diep in natura2000-gebied. Het is in het veld (diverse Natura2000-locaties onderlangs plateauranden) te zien, dat bij sommige piekbuien gronddeeltjes en nutriënten het Natura2000-gebied instromen vanuit aanliggend landbouwgebied. Dat leidt telkens tot verzuivering, verbraming etc. in het Natura 2000-gebied. Omdat dit probleem ondanks generiek erosiebeleid en regelgeving voor bemesten nog steeds bestaat en vanwege de klimaatverandering naar verwachting ook met fellere buien, hebben wij in de Natura2000-plannen in (Zuid)-Limburg gekozen voor een effectgerichte aanpak, waarin risicolocaties zijn bepaald op basis van bodemkunde, terreinhelling, agrarisch grondgebruik en de gevoeligheid van habitattypen. Dat leidt tot de aangeduide locaties voor run-off maatregelen in het Natura2000-plan, die nog nader in exacte maatregelen worden vertaald en dan in overleg met de grondgebruikers worden geïmplementeerd.

Het project, waarin Uw organisatie tezamen met oa. provincie en waterschap nadere run-off gerichte maatregelen ontwikkelt in het agrarisch grondgebruik, heeft ruimtelijk gezien nauwelijks

betrekking op het Natura2000-gebied Bemelerberg; alleen de eventuele run-off locaties aan de noordwestzijde van het Natura2000-gebied, tussen Mettenberg en 'Groenrijk / camping Oriental', vallen onder beide projecten. De maatregelen op deze locaties worden, zowel vanuit het Natura2000-plan als vanuit de 'Propositie Heuvelland', nog nader uitgewerkt en op elkaar afgestemd.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd

Vraag 7. Klimaatverandering

Aansluitend op het voorgaande: we missen in het beheerplan het besef dat natuur flexibel is en dat - mede door de klimaatverandering - natuur zal wijzigen. Natuur zoals in het beheerplan geschreven is veel te veel gericht op conservering van de natuur die we in Nederland in de afgelopen eeuwen als mensen zelf hebben gerealiseerd. Door stijging van temperatuur, door meer lange droge periodes, door nattere winters en door meer neerslag in korte periodes zal de natuur veranderen. Een analyse wat dit betekent wordt gemist.

Antwoord

De maatregelen in de huidige generatie Natura2000-plannen zijn nog niet afgestemd op klimaatwijziging. Dat houdt er mee verband, dat er over klimaatwijziging wel veel studies zijn, maar nog geen concrete beleidsplannen en uitvoeringsmaatregelen; een nieuw provinciaal waterprogramma is in voorbereiding. Voorts bestaat in de klimaatonderzoeken ook nog onduidelijkheid, of de voorziene heftiger regenval zich meer in het voorjaar of meer in de zomer zal manifesteren; voor natuurgerichte watermaatregelen is dit relevant.

Klimaatwijziging is, conform de Habitatrichtlijn en de wettelijke provincietaak om instandhoudingsmaatregelen te treffen in de Wet Natuurbescherming, primair een reden om het maatregelpakket voor het natuurherstel steviger vorm te geven. Vele levensgemeenschappen zijn immers niet tot mee verplaatsen met de klimaatwijziging in staat. Pas wanneer dat ondanks inspanningen niet slaagt, kan het bevoegd gezag, in dezen het ministerie van LNV in afstemming met de EU, ertoe besluiten om habitattypen of soorten te schrappen uit het Aanwijzingsbesluit.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd

Indiener 2, Stichting RAVON

Vraag 1. Wegvangen en verplaatsen Kamsalamander

In het ontwerp geeft u aan kamsalamanders uit groeve 't Rooth en de Julianagroeven te willen wegvangen en elders uit te zetten, omdat deze een belangrijke predator zou zijn voor de Geelbuikvuurpad. In 1975 is de Kamsalamander in dit gebied uitgezet (Smit, 1981). De laatste waarneming van Kamsalamander in groeve 't Rooth is gedaan in 2015, ondanks dat er jaarlijks door RAVON een schepnet inventarisatie (gericht op vroedmeesterpadlarven) plaatsvindt. In de Julianagroeven is de Kamsalamander, naast enkele waarnemingen in de jaren '90, nooit meer waargenomen. De staat van instandhouding is dan ook ongunstig te noemen.

Indien er nog Kamsalamander aanwezig is, dan zijn de genoemde negatieve effecten (predatie) op Geelbuikvuurpad gering. Beide soorten verkiezen namelijk verschillende typen voortplantingswateren. De Geelbuikvuurpad maakt voor de voortplanting gebruik van (kleine) pionierswateren, met nauwelijks watervegetatie. Vaak plaatsen die na een onweersbui water bevatten.

Kamsalamanders maken gebruik van grotere diepe permanente wateren met een rijkelijke begroeiing van waterplanten waarop zij hun eitjes kunnen afzetten en waar larven in kunnen opgroeien. Van dit type wateren kunnen volwassen geelbuikvuurpadden gebruik maken als verblijfs-water maar ze planten zich er niet voort. Op het aanleggen van nieuwe, grotere voortplantingswateren is geen bezwaar. Dit zal ook gunstig zijn voor larfzet van de eveneens in het gebied voorkomende en zeldzame Rode Lijst-soort vroedmeesterpad.

De mogelijke predatie waarnaar verwezen wordt, kan enkel zijn doordat er mogelijk meer geschikte wateren komen voor soorten als Kamsalamander en groene kikkers (Bosman et al., 2009). Echter, de huidige zeer ongunstige staat van instandhouding van de Kamsalamander in Groeve 't Rooth maakt het aannemelijk dat dit een zeer gering, en zeer waarschijnlijk afwezig, risico is voor het voortbestaan van de Geelbuikvuurpad.

Voor het verplaatsen van Kamsalamander is ons inzien geen legitieme reden. Het is niet nodig vanwege hierboven genoemde verschillen in voortplantingsvoorkeuren van Kamsalamander en Geelbuikvuurpad. Tevens is het niet gewenst om dieren te verplaatsen in verband met het risico op ziekteverspreiding, zoals ook eerder door RAVON aangegeven en reeds benoemd in het Ontwerp Natura2000-plan. Bovendien is het leefgebied groot genoeg om de soort niet actief proberen te verdrijven uit de twee genoemde groeven. We adviseren daarom om het "overbrengen van jonge kamsalamanders naar nieuwe poelen" niet op te nemen in de Natura2000 planmaatregelen. Om aan de instandhoudingsdoelstelling te kunnen voldoen is het beter om in te zetten op verbetering en/of aanleg van voortplantingswateren. Het enige mogelijke risico hiermee is, dat potentiële predatoren van Geelbuikvuurpad zoals groene kikkersoorten zich ook kunnen settelen in het leefgebied. Echter, door tegelijkertijd leefgebied voor de Geelbuikvuurpad te beheren en te creëren is dit een risico dat aanvaardbaar en acceptabel is.

Samenvattend, het is onnodig en onwenselijk om de Kamsalamander te verplaatsen om een duurzame populatie te verkrijgen. Het inzetten van middelen om geschikt leefgebied te creëren en te onderhouden voor zowel Kamsalamander als Geelbuikvuurpad is praktisch, uitvoerbaar en verkiesbaar.

Antwoord

Het wegvangen en verplaatsen naar nieuwe wateren in de beheerplanperiode wordt bij nader inzien als maatregel niet meer uitgevoerd. Deze maatregel wordt geschrapt uit het maatregelenpakket. Daarvoor in de plaats wordt het risico op predatie van geelbuikvuurpadden door kamsalamanders

en de kolonisatie van de nieuw aangelegde wateren de komende jaren onderzocht. Als er aanleiding toe zou zijn kan later alsnog tot het overplaatsen van kamsalamanders overgegaan worden. Nu is daar geen acute aanleiding voor. Bovendien past het niet in een beheerplan om dieren te gaan verplaatsen en wegvangen van een soort waarvoor het gebied is aangewezen. Vooralnog worden daarom voor beide soorten maatregelen aan poelen uitgevoerd en het kleine risico op predatie wordt daarbij geaccepteerd.

De Kamsalamander is 45 jaar geleden uitgezet in het gebied en de soort handhaaft zich in het gebied op een beperkt aantal locaties. Omdat het gebied geen oorspronkelijk leefgebied is zal voor de volgende herziening van het beheerplan alsnog een nadere analyse plaats moeten vinden of de soort terecht is aangewezen voor de Bemelerberg & Schiepersberg. Mocht alsnog gekozen worden voor het wegvangen dan kunnen de dieren mogelijk ook gebruikt worden voor een eventueel repopulatieproject in een gebied elders in Limburg dat als leefgebied voor de soort is aangewezen en waar de soort wel van oorsprong voorkomt. Een voorbeeld is de Brunsummerheide.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd. De deelmaatregel 'wegvangen en verplaatsen voortplantingswateren Kamsalamander' is verwijderd als instandhoudingsmaatregel voor de Kamsalamander. De maatregel aanleg nieuwe poelen en volgen kolonisatie kamsalamander (incl. predatie Geelbuikvuurpad) blijft staan.

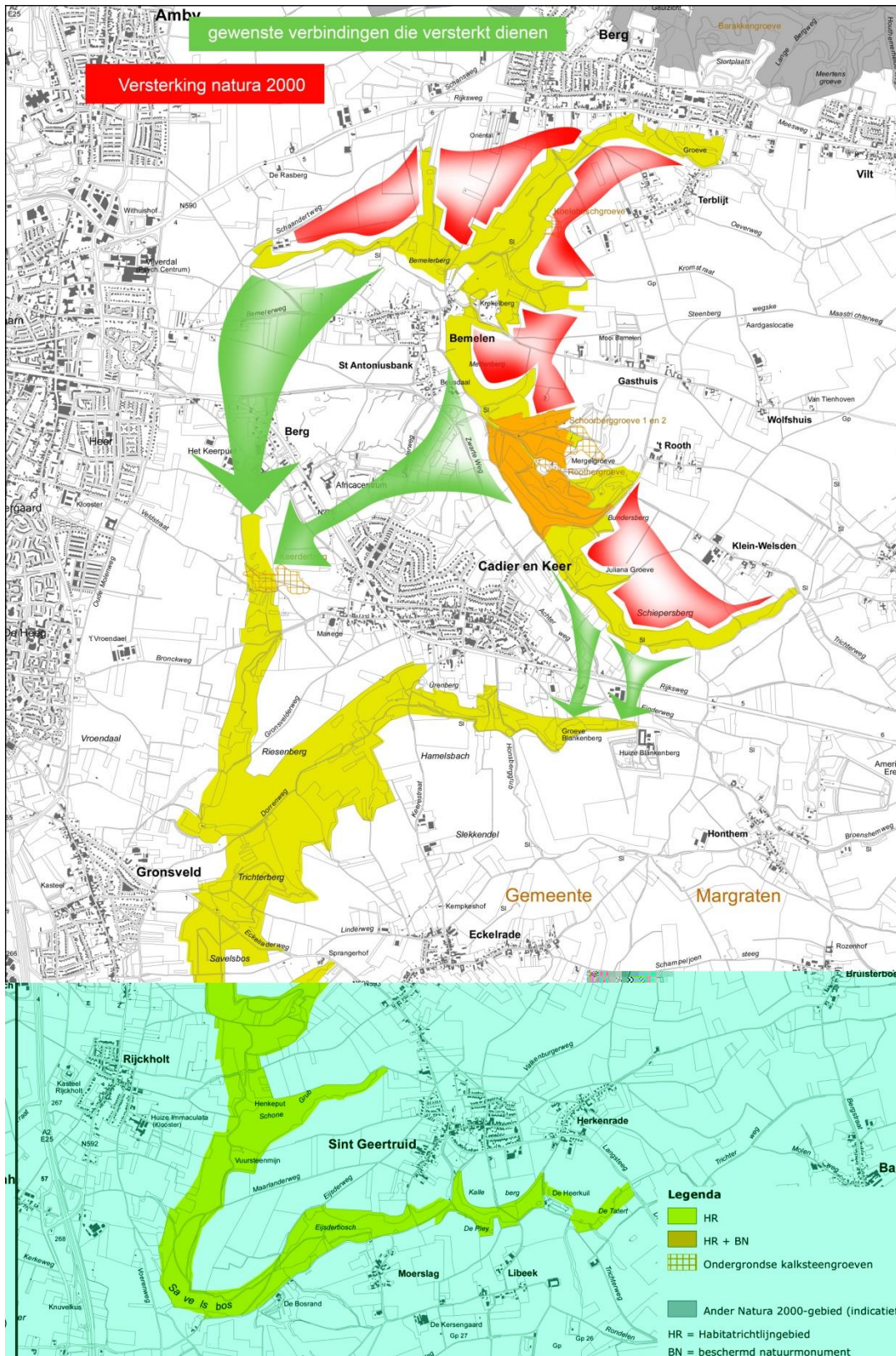
Indiener 3, Particulier

Vraag 1. Robuuster natuurgebied en verbindingen met natuurgebieden in de omgeving.

Ik heb het rapport ingezien..... en meen de volgende opmerking te kunnen maken. Het valt niet direct onder de noemer beheer, maar hoop dat u er toch ontvankelijk voor bent..... Ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat er veel gedachten zijn ontstaan in de tijd dat we nog niet zo bezig waren met het stikstofprobleem, de klimaatveranderingen en de Coronacrisis.

Een en ander moet ons denken op zijn kop zetten, en de samenleving ten goede komen. Ik pleit voor veel verdergaande maatregelen. Met veel meer aandacht voor versterking van de filigrain-achtige natuurstrookjes rond Bemelen. Met meer aandacht voor versterkingen van het middenterras door het maken van verbindingen. Door het ruilen van akkerland voor natuur, maar ook voor recreatieplek voor de naastgelegen grote stad. Creëer een natuurgebied met body. Zorg dat het minder kwetsbaar wordt, en geef de recreant meer ruimte.

Op pagina 2 mijn schets die ook in betere resolutie als bijlage is toegevoegd. Geel gekleurd is het huidige Natura 2000 gebied van het middenterras Bemelen – Mesch. In rood de voorgestelde uitbreiding rond Bemelen. In groen de uitbreiding die moet zorgen voor verbindingen van de afzonderlijke gebieden.

Antwoord

Wij zijn bekend met de ideeën en planontwikkeling voor het Middenterras Bemelen vanuit de bevolking, gefaciliteerd door de gemeente. Dergelijke initiatieven juichen wij toe. Maar als het erom gaat om ze een plek in de besluitvorming en uitvoering van publiekrechtelijke plannen te geven, dan is een Natura2000-plan daar niet het aangewezen instrument voor. Een Natura2000-

plan is in wezen een sectoraal op de natuur gericht uitvoeringsplan. Een Natura2000-plan kan ook alleen maatregelen buiten het Natura2000-gebied treffen, als die een functie hebben voor aangewezen soorten en habitattypen, of als het gaat om een aanliggende Goudgroene zone. Dat de huidige begrenzing van Natura2000-gebieden qua omvang en oppervlakte niet altijd toegesneden is op het creëren van duurzaam in stand te houden habitats en leefgebieden, is eveneens een bekend gegeven.

Voor andere ruimtelijke belangen is er daardoor in een Natura2000-plan hooguit een afgeleide plek, zoals in de vorm van de in hoofdstuk 7 weergegeven mogelijkheden voor vrijstelling van de WNb-vergunningplicht. Die andere belangen zijn daarmee niet weg of onbelangrijk, maar binnen de werkingssfeer van Natura2000 ondergeschikt aan de natuurbelangen. En dan betreft dat ook niet het belang van elke soort of habitat uit de natuur, maar alleen de door het Rijk aangewezen te beschermen habitats en soorten. Het vergt, zoals aan de financiële inspanningen af te lezen is, al heel wat werk om alleen die natuurbelangen afdoende te beschermen en te versterken.

De ideeën over verbetering van het Middenterras Bemelen komen het beste tot hun recht als ze vanuit private initiatieven, in samenwerking met de overheid, tot veranderingen in beheer en inrichting van het buitengebied leiden. Uitvoeringsprojecten van de provincie, zoals Platteland-in-Ontwikkeling (PIO) en soortenbeschermingsplannen, kunnen daaraan bijdragen. Voor de realisatie van de Natura 2000-maatregelen is bij Bemelerberg vooral het Limburgs Landschap belangrijk; ook in de afstemming van uitvoeringsmaatregelen met hen is meerwaarde te bereiken.

In het Natura2000-plan zijn wel enkele verbindingzones opgenomen, met name voor de Geelbuikvuurpad. Waar mogelijk laten wij in de vormgeving van dergelijke verbindingzones ook andere soorten meeliften. Maar omdat het veelal voorzieningen buiten het Natura 2000-gebied betreft, en vaak ook buiten het Goudgroene Limburgse natuurnetwerk, zijn de mogelijkheden om maatregelen te treffen vooralsnog beperkt; er is immers al een tekort op de realisatie van het Goudgroene netwerk zelf.

De provincie hoopt erop, dat er vanuit de financiële impulsen van het Rijk voor de stikstof-problematiek en het natuurherstel zoveel extra budget beschikbaar komt t.m. 2030, dat we daarmee de verbindingzones de gewenste omvang en inrichting kunnen gaan geven. Vooralsnog zijn deze middelen echter nog niet toegedeeld naar de afzonderlijke provincies en naar de te bereiken natuurdoelen en kunnen wij daar dus nog niet op inspelen.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd.

INDIENER 4, PARTICULIER

Vraag 1. Minimaal noodzakelijke basisbescherming

Voor een basisbescherming én duurzame staat van instandhouding is het beslist noodzakelijk dat externe negatieve invloeden drastisch verminderd worden! Helaas vraagt de stikstofdepositie uit de lucht meer tijd. Wat wel op korte termijn enorm gereduceerd kan worden is de in- en afspoeling. In het plan ook wel genoemd 'run-off'. De op 'Kaart 3.1 Natura2000-gebied Bemelerberg en geïdentificeerde run-off risicopunten' zijn beslist onvoldoende! Sterker: rond het hele grensgebied dient een minimale buffer te komen van ten minste 20 meter, op een aantal plaatsen, afhankelijk van lokale geohydrologie en verval, wellicht 100 meter.

Over de hele grens is duidelijk te zien dat sprake is van een enorme verzuivering ten gevolge van de negatieve externe invloeden door landbouwkundig gebruik. Het aanleggen van gesloten begroeiing met een 'oogstbeheer' voor zo veel mogelijk nutriëntenafvoer zoals in het plan wordt aangedragen, is beslist onvoldoende! In het meest gunstigste geval kan het een beetje remmend werken.

Antwoord:

Een gedeelte van de verzuivering langs de grens van het Natura2000-gebied is het gevolg van de inwaai van stikstofverbindingen via de lucht. Dat probleem wordt aangepakt met behulp van de lopende landelijke en provinciale vernieuwing van het stikstofbeleid. Het daartoe aanbrengen van bufferzones zou veel grond vergen en is daardoor een kostbare, op dit moment ook niet financieerbare oplossing. In de eindsituatie, na 2-3 beheerplanperiodes, kan het omwille van één of twee specifieke habitattypen met een hele lage stikstoftolerantie nuttig zijn om plaatselijk een bufferstrook aan te leggen; dat is iets wat in opvolgende beheerplanperiodes gezien zal worden. De run-off problematiek, afstroming van nutriënten via oppervlakkige afstroming en gronderosie, is in het kader van Natura2000-plannen wetenschappelijk in kaart gebracht met behulp van het rapport "Noodzaak en lokalisering van bufferstroken rond Natura 2000-gebieden in het Heuvelland" (Vereniging van Bos- en Natuureigenaren, VBNE, 2017). Als uitwerking daarvan zijn in heel Zuid-Limburg locaties geselecteerd, waar het probleem of het risico zich voordoet. In het kader van de uitvoering van het Natura 2000-plan zullen deze locaties verder doorgerekend worden en zullen maatregelen ontworpen worden om, bij in principe een herhalingstijd van 25 jaar, het probleem op te lossen met opvangzones, waterbuffers, stroken bos of grasland of afdamming e.d. De eerste pilots laten zien, dat er soms wel over een aanzienlijke lengte van de plateaurand voor opvang gezorgd moet worden, maar dat dat vaak met een in de breedte beperkte voorziening dus beperkt grondbeslag kan plaatsvinden. In enkele gevallen heeft de ruilverkaveling Mergelland-West ook al zorg gedragen voor stroken beplanting, die op zichzelf niet kwalificeren voor de aangewezen habitattypen, maar die wel, mits juist beheerd en onderhouden, kunnen bijdragen aan het voorkomen of beperken van de run-off. Verder blijft het generieke erosiebeleid van toepassing, waarmee stapje voor stapje ook de risico's op run-off kunnen worden ingeperkt.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd

Vraag 2. Gradiënt

Een belangrijk aandachtspunt voor natuurherstel, naast de hierboven genoemde basisbescherming, is het creëren van volledige gradiënten. Dat geldt zeker voor een gebied als de Bemelerberg.

In het concept plan wordt al genoemd dat helaas de voor het Heuvelland zo kenmerkende gradiënt van heischraal grasland (hogere ligging) tot aan de voet in het dal (rijker/colluviaal) nergens meer aanwezig is door het ontbreken van het heischraal grasland.

Combineer 1 en 2 door niet alleen die basisbescherming/buffer te creëren, maar door, al is het maar pleksgewijs, een veel grotere oppervlakte/lengthe waardoor volledige stabiele gradiënten mogelijk worden.

Antwoord

U pleit voor een zo groot mogelijke oppervlakte en aaneenschakeling van overgangen van een verscheidenheid aan natuurdoeltypen en landschapstypen als onderdeel van een gezond landschapsecologisch systeem. In het beheerplan hebben wij alle mogelijkheden onderzocht die voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen en uitbreidingsdoelstellingen van de aangewezen habitattypen en soorten binnen de beleidskaders van Natura 2000 geboden worden. Indien u meer concrete voorstellen heeft om hier invulling aan te geven houden wij ons daarvoor aanbevolen. Het aanwijzen van een grotere oppervlakte Natura 2000 gebied is echter geen reële mogelijkheid, omdat de begrenzing van het Natura 2000 gebied door het Rijk in het aanwijzingsbesluit is vastgelegd.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd.

Vraag 3. Tot slot

Door de verhouding oppervlakte/vorm/omtrek én als extra de hoogteverschillen in combinatie met de grondsoort löss, wordt een parel als de Bemelerberg erg bedreigd. Op de huidige voet doorgaan is beslist onvoldoende!! Dat onvoldoende komt voort uit de huidige oppervlakte, vorm en begrenzing! Je kunt het intern beheer nog zo goed inrichten, 'opvoeren', optimaal ecologisch intensiveren, het kan niet 'opboksen' tegen de negatieve invloeden van buitenaf. Dat wil zeggen van buiten de begrenzing. Een heel belangrijk negatief element, zijnde het landgebruik, kan in positieve zin omgebogen worden. Dat biedt overlevingsperspectief voor de Bemelerberg!! In navolging van mijn ingediende zienswijze over het Hoofdrapport Beheerplan Natura2000 Bemelerberg, concept mei 2020, wil ik u graag wijzen op artikelen die pas gepubliceerd zijn in het blad 'De Levende Natuur' nr 4, juli 2020 van enkele dagen geleden. Het gaat om de artikelen:

- "Stikstofcompensatie kan alleen met langetermijnvisie" van Emiel Brouwer en Michiel Wallis de Vries,
- "Alleen versiebeheer is niet effectief" van Henk Siebel,
- "We moeten de lacunes in onze kennis opvullen" van Wim Wiersinga.

Deze artikelen bevestigen nogmaals mijn voorgestelde verbeterpunten in mijn zienswijze: uitbreiding gebied en daarmee direct samenhangend: gradiënt-ontwikkeling.

Hopelijk kan dit bijdragen tot een goede, soms misschien wel een gedurfde besluitvorming voor behoud van een voor Nederlandse en zelfs Zuid-Limburgse begrippen prachtige parel! Het gaat nu écht om meer dan alleen wat plantjes en diertjes. Het gaat om meer dan een uniek stuk Limburgs erfgoed.

Antwoord

Wij waarderen uw betrokkenheid bij de natuur en delen uw zorgen over de oplossing van knelpunten bij het beheer en de ontwikkeling van natuurwaarden in het gebied. Op de door u aangegeven aandachtspunten bijvoorbeeld met betrekking tot verruiging, vermesting en geïsoleerde ligging temidden van agrarisch grondgebied, wordt binnen de beleidskaders voor het

Natura 2000 beleid in Limburg aangegeven wat er nodig en haalbaar is om negatieve effecten tegen te gaan. In die oplossingen vormt de geringe oppervlakte en de niet-aaneengesloten ligging van habitats en Natura2000-gebieden zeker een beperking van de ecologische kansen.

Daarbij spelen ook andere gevestigde ruimtelijke belangen in de omgeving van het natuurgebied, die medebepalend zijn voor de ruimtelijke schaal en de omvang en intensiteit van maatregelen die in het Natura2000-gebied kunnen worden genomen. Verder is het Rijk en niet de Provincie, de instantie die de begrenzing en doelen van een Natura2000-gebied bepaalt en ook in belangrijke mate verantwoordelijk is voor de beschikbaarheid van budget om de gestelde doelen te kunnen bereiken. De oplossingsrichting voor een groot deel van de door u geschetste knelpunten ligt daardoor buiten de provinciale invloedssfeer en die van het Natura 2000-plan. De middelen, die het Kabinet beschikbaar stelt in het kader van stikstofbeleid en natuurherstel, bieden, zodra ze zijn toegedeeld aan provincies en natuurdoelen, aanvullend kansen om tot verdergaande maatregelen te komen. Het is nog niet bekend hoe dit er exact uit komt te zien.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd

Deel C: Bestuurlijke reacties op ontwerp Natura2000-plan Bemelerberg & Schiepersberg

Aan de Stichting het Limburgs Landschap, het Waterschap Limburg en de gemeente Eijsden-Margraten is een bestuurlijke reactie gevraagd om in te stemmen met uitvoering van de (wijzigingen en toevoegingen in de) instandhoudingsmaatregelen van het Natura2000-plan Bemelerberg & Schiepersberg. Daaruit komen naast tekstuele verbeteringen de volgende aandachtspunten naar voren in verband met de vaststelling en uitvoering van het plan:

1. **Stichting het Limburgs Landschap**

Limburgs landschap heeft onder a. t.m. w. vragen gesteld bij (de teksten van) de Natura2000-planrapporten.

a. Samenvatting

In het onderdeel "Visie" herkennen wij jammer genoeg niet echt een visie. Graag hadden we hier gelezen hoe meer concreet in tijd en ruimte (en inclusief financiering) de natuurterreinen op de Bemelerberg en Schiepersberg verbeterd zouden gaan worden, zeker wanneer het gaat om de drie prioritaire habitattypen die extra aandacht moeten krijgen. Het gaat hier wel om overwegingen die van belang zijn bij dit beheerplan. Natuurlijk wordt er later in de tekst wel aandacht geschonken aan inrichtings- en beheermaatregelen.

Volgens ons zijn er in dit gebied drie prioritaire habitattypen te vinden (hei-schraal grasland, kalkgrasland, rotsrandvegetaties). In de samenvatting staat dat het om twee typen zou gaan. Ook staat in de samenvatting dat er zich in de drie groeven in het gebied belangrijke populaties van Geelbuikvuurpad en Kamsalamander bevinden. Voor de eerste soort is dat zeker het geval; voor de tweede volgens ons niet. Die komt toch alleen (beperkt) in en bij de groeve 't Rooth voor (zie ook tekst over deze soort in 1.3)?

Antwoord

Er zijn inderdaad drie prioritaire habitattypen. Voorts is de Kamsalamander aangewezen als habitatrictlijnsoort II voor de Bemelerberg & Schiepersberg. De Kamsalamander komt alleen in klein aantal voor in en bij Groeve 't Rooth en in de Julianagroeven: dat wordt gecorrigeerd in de plantekst.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd

b. Par. 1.3 Ligging

Het Natura2000-gebied ligt in drie gemeenten (Eijsden-Margraten, Maastricht, Valkenburg aan de Geul), hoewel in de eerste regel van de tekst anders gesuggereerd wordt.

Antwoord

De gemeenten Maastricht en Valkenburg aan de Geul worden toegevoegd.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd

c. Par. 2.1 Habitat-en Vogelrichtlijn

In de samenvattende tekst staat dat er in het gebied vier habitattypen en vijf soorten in het kader van Natura 2000 beschermd zijn. Het gaat toch om zes soorten (zie lijst zes pagina's eerder)?

Antwoord

Het gaat inderdaad om zes soorten.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd

d. Par. 2.2.5 Houtopstanden

In het kader van Natura2000-doelstellingen mag bos worden geveld zonder compensatieplicht. Op dit moment is er echter aanzienlijke maatschappelijke discussie over het afnemen van het bosareaal in Nederland. Het lijkt ons daarom verstandig dat de provincie, ook in het kader van Natura 2000, mogelijkheden verkent om toch boscompensatie mogelijk te maken. Dat kan prima plaatsvinden in het kader van de Limburgse bossenstrategie die nu wordt ontwikkeld. Bos kan benut worden in (bijvoorbeeld) buffers rond Natura2000-gebieden. Het lijkt ons nuttig een tekst over maatschappelijke wenselijkheid van compensatie (incl. procesmatige invulling) in het beheerplan op te nemen.

Antwoord

Boskap in verband met het realiseren van Natura2000-doelstellingen is aan de orde in 'Bemelerberg'. Op dergelijke boskap rust geen compensatieplicht vanuit de Wet natuurbescherming.

De maatschappelijke druk op bosbehoud en de betekenis ervan in het kader van CO2-beleid is bekend. Inderdaad zal het ontwikkelen en realiseren van locaties ter vervanging van de oppervlakten bos die gekapt worden ten behoeve van het realiseren van de aangewezen Natura2000-doelstellingen, onderdeel zijn van de Limburgse bossenstrategie en –uitvoeringsplannen. Dat omvat op grond van landelijk beleid in elk geval alle om deze reden sinds 2016 gekapte boslocaties. De compenserende beplanting is daarmee géén onderdeel van het betreffende Natura2000-plan maar kan in andere delen van Limburg tot stand komen.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd.

e. Par. 2.3.6 Faunabeheerplan 2015-2020

Zou de samenvattende tekst niet als volgt moeten zijn: "Jacht, populatiebeheer en/of schadebestrijding kan, op basis van een faunabeheerplan, binnen het Natura2000-gebied plaatsvinden, mits dit geen ongunstige effecten heeft op de gunstige staat van instandhouding van de aangewezen habitattypen en soorten."

Antwoord

Paragraaf 2.3.6 bevat een weergave van beleidsdocumenten die een eigen besluitvormings-traject hebben ondergaan en om die reden niet via de tekst in het Natura2000-plan kunnen worden aangepast.

Maar.., het tekstvoorstel over het niet mogen optreden van ongunstige effecten op de staat van instandhouding van de aangewezen habitattypen en soorten kan worden overgenomen. Jacht, populatiebeheer en/of schadebestrijding zijn vrijgesteld voor de Wet Natuurbescherming in paragraaf 7.5.9 van het beheerplan, onder specifieke voorwaarden. Deze houden in dat de uitvoering plaatsvindt conform het Faunabeheerplan van de Faunabeheereenheid Limburg en

dat er geen schade aan habitats (betredingsgevoelige vegetaties) en soorten (Geelbuikvuurpad en Kamsalamander) mag worden aangebracht.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd.

f. Par. 2.4 Waterbeleid

In het kader van waterbeleid is, zoals terecht vermeld, eigenlijk alleen run-off van water van aangrenzende landbouwpercelen relevant. Het lijkt ons daarbij echter essentieel te vermelden dat niet de waterkwantiteit (bij hevige buien) maar juist de waterkwaliteit (veel te voedselrijk) hierbij veelal de negatieve factor is die aangepakt moet worden. Graag dit aspect daarom toevoegen in deze tekst.

Antwoord

Het klopt dat vaker dan deeltjeserosie er een overdosis nutriënten van plateaus de Natura 2000-habitats instromen bij heftige regenval. In de plantekst (paragraaf 2.4) hebben we dit nog verduidelijkt.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd (H2.4).

g. Par. 2.5.1. Bestemmingsplan

Het meest westelijk deel van het Natura2000-gebied ligt in de gemeente Maastricht. Het lijkt ons zinvol om ook voor dit deel informatie uit het relevante bestemmingsplan op te nemen.

Antwoord

De voor het beheerplan relevante vermeldingen van planologische bescherming van Natura 2000 gronden in het bestemmingsplan van de gemeente Valkenburg zijn voor zover nog niet opgenomen alsnog overgenomen in de plantekst. Voor de gemeente Maastricht kon geen vigerend bestemmingsplan met relevante vermeldingen worden geraadpleegd.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd

h. Par. 3.2.4 Ecologische relaties

Ons is niet bekend dat de Kamsalamander in/bij het Savelsbos voorkomt. Waarom zou er dan ten behoeve van die soort een verbinding tussen Bemelerberg en Savelsbos moeten komen? Of gaat het om leefgebiedsuitbreiding?

Hoewel geen habitatrichtlijnsoort willen we in dit kader wel aandacht vragen voor de eikelmuis die in beide gebieden wel een populatie heeft, en hier in Nederland zijn enige leefgebieden heeft. Op dit moment worden plannen uitgewerkt om deze soort, passend binnen de Natura2000-doelstellingen van beide gebieden, meer en beter leefgebied te bieden. Een korte tekst over dit onderwerp zou hier goed passen.

Het is het overwegen waard om ook het Maasdal te benoemen in deze paragraaf. In OBN-onderzoek naar met name groeven wordt het belang onderkend van de kalkrijke gebieden die zich er ten zuiden van Maastricht bevinden, en ook aangegeven dat het nastrevenswaardig is om op een of andere manier vergelijkbare biotopen op de St. Pietersberg te 'verbinden' met

Bemelerberg en Geuldal. Het creëren van meer bloemrijke bermen tussen deze gebieden zou daarbij een goed begin zijn.

Antwoord

De genoemde corridor richting het Savelsbos heeft inderdaad geen betekenis voor de Kamsalamander, omdat de Kamsalamander niet voorkomt in het Savelsbos.

Het soortbeschermingsplan voor de Eikelmuis is sinds 2019 in uitvoering en daarbij wordt met kleinschalige biotoopverbeterende maatregelen en een uitzetprogramma van dieren op de Bemelerberg gewerkt aan een duurzame populatie die de leefgebieden Savelsbos, Bemelerberg & Schiepersberg en Geuldal met elkaar gaat verbinden. De uitgezette dieren op de Bemelerberg worden zo in verbinding gebracht met de restpopulatie in het Savelsbos. Bij de uitwerking van beheermaatregelen wordt zoveel mogelijk de aansluiting gezocht bij de programmering van de instandhoudingsmaatregelen en uitbreidingsmaatregelen voor de Bemelerberg & Schiepersberg.

In de tekst zijn enkele zinnen toegevoegd over de aanwezigheid van vergelijkbare habitattypen in het Maasdal, Savelsbos en Geuldal en de barrièrewerking die er is van wegen, stedelijk gebied en de Maas om verbindingen tot stand te brengen tussen deze gebieden.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd

i. Par. 3.3. Analyse per instandhoudingsdoel

Kaart 3.2. en de bijgaande legenda zijn eigenlijk (zeker in de papieren versie van het beheerplan en zonder voorkennis) niet te interpreteren. Is opnemen van een beter leesbare kaart mogelijk? Overigens wordt onder de kaart verwezen naar "fig. 3.4" wat 3.2 moet zijn. De matige leesbaarheid van de kaarten is ook relevant voor kaarten afgebeeld in bijlage 2 en 3.

Antwoord

Kaart 3.2. en de legenda worden aangepast en ook de leesbaarheid krijgt daarbij extra aandacht. Figuur 3.4. is een foutieve verwijzing.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd.

j. Par. 3.3.1 Pionierbegroeiingen op rotsbodem

Is het mogelijk een goede kaart toe te voegen waarop is aangegeven waar zich de huidige in de tekst genoemde waardevolle vijf locaties met dit habitatype bevinden? Kaart 3.2. is daarvoor veel te grofschalig. Daarmee is de huidige situatie in dit beheerplan goed vastgelegd, en het maakt het volgen van de ontwikkelingen eenduidiger. (Overigens geldt dit ook voor de andere habitattypen die qua oppervlakte klein zijn, en dus niet goed zichtbaar in kaart 3.2.).

Daarnaast zou het goed zijn om op te nemen welke minimale oppervlakte van dit habitatype wordt nagestreefd, waarbij de gunstige staat van instandhouding in beeld komt. Nu wordt slechts vermeld dat de minimumoppervlakte per locatie 50 m² zou moeten zijn. Hoeveel van die plekken hebben we dan nodig? Ik snap echter goed dat dit een kennislacune is. Op dit moment vindt in het kader van OBN ook onderzoek plaats naar uitbreidingsmogelijkheden van vegetaties van kalkrotsen. Aanbevelingen hieruit kunnen nog niet landen in dit plan, maar zullen dus komende jaren beschikbaar komen. Bij "Versnippering en isolatie" zou ook het

Savelsbos genoemd kunnen worden als gebied met dichtbij liggende kalkrotsen. Staatsbosbeheer heeft hier een aantal jaar geleden een aantal geschikte gebieden van houtige vegetatie ontdaan (o.a. in de omgeving van Huize de Beuk op de Riesenbergr).

Antwoord

Kaart 3.2. is aangepast. Het is vooralsnog niet mogelijk om de na te streven oppervlakte van het habitatype aan te geven per locatie. Daarvoor worden de resultaten van het OBN-onderzoek afgewacht. Uit een recent onderzoek naar de status van pioniervegetaties op rotsbodems in Zuid-Limburg is naar voren gekomen op alle onderzochte oude en nieuwe locaties op de Bemelerberg & Schiepersberg plantensoorten van de associatie van Tengere veldmuur zijn aangetroffen (Bakker et al. 2020. Pionierbegroeiingen op rotsbodems in Zuid-Limburg. In: Natuurhistorisch Maandblad 109 (9), pag. 181-192). Inclusief groeve Blom gaat het om 11 verschillende locaties, waarbij de Julianagroeven, delen van groeve 't Rooth niet konden worden onderzocht vanwege veiligheidsrisico's en voor de Strooberg die ook niet bezocht werd opnamen van 2016 werden gebruikt. Voor alle genoemde locaties geldt dat beheer en inrichting van de standplaatsen op de ontwikkeling van dit habitatype gericht zal zijn. Zo beschouwd gaat het om maximaal 11 groeiplaatsen voor dit habitatype, met een totale oppervlakte van bij benadering 0,26-0,5 ha.

Het tekstvoorstel over het Savelsbos met betrekking tot de nabij gelegen kalkrotsen in de omgeving kan worden overgenomen.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd.

k. Par. 3.3.2. Kalkgraslanden

Desgewenst wordt in tabel 3.4. bij Klaverblauwtje nog ingevuld dat deze op de Bemelerberg is gezien in 2016 en 2020, in de Groeve Blom vanaf 2018. Overigens zijn er blijkbaar geen karakteristieke broedvogels van kalkgraslanden in het gebied (tabel 3.4). Geef daarbij aan om welke soort(en) het zou kunnen gaan; nu ontbreekt deze informatie.

Antwoord

De data over het Klaverblauwtje worden toegevoegd aan tabel 3.4. Karakteristieke broedvogels van kalkgraslanden worden niet beschreven in de tekst en de aanduiding naar broedvogels in de tabel wordt verwijderd.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd

l. Par. 3.3.3 Heischrale graslanden

Bij K7 (Achteruitgang kenmerkende fauna) wordt per abuis gesproken over Kalkgraslanden. Dat moet ongetwijfeld Heischrale graslanden zijn.

Antwoord

Het gaat om de achteruitgang van kenmerkende soorten fauna van helling-schraallandcomplexen, waar zowel kalkgraslanden als heischrale graslanden en hun rompgemeenschappen deel van uitmaken.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd

m. Par. 3.3.4 Eiken-Haagbeukenbossen.

Het tekstblok met betrekking tot ontwikkelingen en trends is niet volledig. Verder staat onder het kopje "Beheer" dat er in het Koelebos nog natuurgericht hakhoutbeheer zou plaatsvinden. Dat is niet het geval. Eenmalig, rond 2000, is er op vrij grote schaal aalbes verwijderd en heeft enige kap plaatsgevonden. Verder vindt slecht incidenteel bosbeheer plaats.

Antwoord

Deze tekstaanpassing kan worden overgenomen.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd.

n. Par. 3.3.5 Spaanse Vlag

Desgewenst nog toevoegen dat in 2020 gestart wordt met monitoring van de Spaanse Vlag in de Natura2000-gebieden waar deze voorkomt.

Antwoord

Dit tekstvoorstel kan worden overgenomen.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd

o. Par. 3.3.6 Kamsalamander

Voor ons is het geheel nieuw dat de Kamsalamander ook in de Julianagroeven zou voorkomen. Is dit echt het geval? Blijkbaar komt de soort in drie poelen voor. Is het nuttig dit ook op kaart te zetten?

Antwoord

Over de aanwezigheid van de Kamsalamander op de Schiepersberg is gerapporteerd in een actieplan (Gebiedsanalyse en Maatregelenplan Kamsalamander Midden- en Zuid-Limburg en Vinpootsalamander Mergelland en Wormdal) dat is opgesteld door Omniverde in 2019. Dit actieplan is opgenomen in de literatuurlijst. De Kamsalamander is aangetroffen in één voortplantingswater in de Julianagroeven en drie wateren in/bij groeven 't Rooth, en buiten het Natura 2000 gebied nog nabij de Bundersberg. De soort heeft waarschijnlijk geprofiteerd van de beheer- en inrichtingsmaatregelen die genomen worden voor de Vroedmeesterpad en de Geelbuikvuurpad. De kaart met de verspreiding uit dit rapport kan worden overgenomen.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd

p. Par. 3.3.7 Geelbuik(vuur)pad

Het valt ons op dat bij deze soort de Knelpunten en Leemten in kennis slechts puntsgewijs zijn weergegeven. Dit wijkt af van de structuur van de andere beschrijvingen. Is het niet verstandig ook hier alle aandachtspunten van enige duiding te voorzien?

Antwoord

Deze zienswijze voor tekstaanvulling kan worden overgenomen.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd.

q. Par. 3.3.8-10 Vleermuizen

Bij lezing van het ontwerpplan lijkt het erop dat we nog veel kennis moeten opdoen over de drie beschreven vleermuissoorten. Wintertellingen lijken daarbij centraal te worden gesteld. Deze kunnen echter slechts worden uitgevoerd als regelmatige keuringen van te tellen groeves plaatsvinden. Daarmee zijn kosten gemoeid, en het kost ook veel tijd, zeker als herstel van afgekeurde groeven nodig is. Dit is de crux bij het kunnen volgen van de winteraantallen in het gebied, en mag extra worden benadrukt.

Overigens wil ik het belang van de Bemelerberg voor deze soorten wel in perspectief plaatsen. Van de Meervleermuis komt maximaal ca. 0,27% van de Nederlandse populatie in de groeven bij Bemelen overwinteren (hoeveel is dat in geheel Zuid-Limburg?) en de ingekorven vleermuis heeft een gunstige staat van instandhouding met een duidelijke toename in aantal. Van de Vale vleermuis zijn in het gebied maximaal vijf individuen vastgesteld. Dat is marginaal, maar aanzienlijk ten opzichte van de Nederlandse populatie die alleen in Zuid-Limburg leeft.

Bescherming (in de winter) van deze dieren is afdoende geregeld bij een degelijke afsluiting van de groeve-ingangen en achterwege blijven van menselijk gebruik. Dat is op dit moment op de Bemeler- en Schiepersberg het geval. Extra maatregelen zijn dus niet per se nodig; het voorgestelde pakket aan maatregelen en onderzoek lijkt daarom nogal fors.

Het zou goed zijn om als gezamenlijke groeven beheerders in Zuid-Limburg in samenspraak met de provincie te komen tot een strategie voor groevenbeheer en -onderzoek ten behoeve van vleermuizen in Limburg. Daar kan dit plan (en die van Geuldal en St. Pietersberg & Jekerdal) een aanzet voor zijn.

Antwoord

Bij de voorbespreking van het ontwerpplan voor de Sint Pietersberg & Jekerdal met stichting het Limburgs Landschap werden dezelfde vragen gesteld, waarbij het ook ging om nut en noodzaak van instandhoudingsmaatregelen en opname in een beheerplan, belang van winterobjecten als overwinteringslocaties in landelijk en regionaal verband en het redelijk omvangrijke onderzoeksprogramma en de kosten die daarmee gemoeid waren. Daarin is ook aangegeven dat er behoefte is om de maatregelen voor de Natura2000-gebieden mét ondergrondse kalksteengroeven met de TBO's te bespreken en een programma op te stellen waarin maatregelen en onderzoeken geprioriteerd worden. In het beheerplan is daarin voorzien door een groevenoverleg in te stellen met de TBO's en andere groevengebruikers – en beheerders waarin op deze onderwerpen kan worden ingegaan en een uitvoeringsprogramma kan worden uitgewerkt.

De opname van vleermuizen in het beheerplan volgt uit de kernopgave die voor het gebied is genoemd waarbij ook aan behoud en inrichting van winterbiotopen voor vleermuizen prioriteit wordt gegeven. Voor dit beheerplan geformuleerde knelpunten en oplossingsrichtingen (maatregelen) zijn gebaseerd op een Zuid-Limburg brede analyse die voor onderaardse kalksteengroeven en vleermuizen is uitgevoerd. De genoemde knelpunten gelden voor alle Natura gebieden, maar de mate waarin maatregelen dienen te worden uitgevoerd verschilt per gebied, waarbij in de Bemelerberg & Schiepersberg de omvang vooralsnog het kleinst is. Uit de knelpuntenanalyse die voor de Bemelerberg & Schiepersberg is uitgevoerd blijkt dat ook in dit gebied maatregelen nodig zijn om de veiligheid van gebruikers in de mergelgroeven te waarborgen, het toezicht op illegaal gebruik te intensiveren en voor beheer en onderhoud een subsidieregeling in te stellen. Op de Bemelerberg zijn nog een aantal voor vleermuizen belangrijke objecten gelegen zonder deugdelijke afsluiting en met illegaal gebruik. Onderzoek naar deze maatregelen is niet noodzakelijk. De beschreven onderzoeken zijn noodzakelijk om

kennisleemten over de verdeling van klimaatzones, de ligging en kenmerken van zwermzones, de relatie met zomerleefgebieden, en het gebruik van de objecten buiten het winterseizoen in te vullen. Dat gaat dan meer over de geschiktheid van die objecten als winterverblijfplaats en wat er nog aan gedaan kan worden om deze te verbeteren.

In het beheerplan is voorts uitgebreid gewezen op de relatie tussen de veiligheid voor het extensieve gebruik van de groeven, de monitoring van vleermuizen en de noodzaak om gangenstelsels af te sluiten en te stabiliseren. Door dit ontwerp-beheerplan goed te keuren heeft ons College van GS verklaart hier de benodigde middelen voor beschikbaar te stellen.

Naar aanleiding van de vier Natura 2000 gebieden met mergelgroeven en de daarin opgenomen instandhoudings- en onderzoeksmaatregelen voor vleermuizen is ook de instelling van een groevenoverleg voorzien. Hierin zullen de groeveneigenaren, - beheerders en gebruikers samen met de provincie Limburg afspraken maken over een planning om te komen tot een op elkaar afgestemd uitvoeringsprogramma van de beschreven maatregelen. Zie hiervoor ook het antwoord op vraag u. Par. 5.1.8 Meervleermuis (en andere vleermuizen).

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd

r. Par. 4.2 Instandhoudingsdoelen, 4.3 Visie en 4.4 Doelen 1e planperiode en realisatiekansen
Met de instandhoudingsdoelen zijn we het natuurlijk veelal eens. De uitwerking in tabel 4.2. is regelmatig, zeker met betrekking tot de graslanden en kalkrotsen, ambitieus. Het zou goed zijn om te vermelden wanneer deze doelen gerealiseerd moeten zijn. Bij de graslanden en kalkrotsen zal herintroductie van soorten dan nodig blijken. Het lijkt ons zinvol dat in de tekst al te vermelden.

Ook hier roept de tekst in tabel 4.2 over vleermuizen de meeste vragen op. Zijn er aanwijzingen dat de klimatologische omstandigheden in de groeves in dit gebied niet voldoen voor de vleermuizen? Ik heb de stellige indruk dat de situatie in de groeves in dit gebied stabiel is, en deze dus voldoen (zoals ook eigenlijk staat in tabel 4.5).

Antwoord

De instandhoudings- en uitbreidingsdoelstellingen voor de habitattypen zijn integraal overgenomen uit het aanwijzingsbesluit en geformuleerd voor de termijn dat het beheerplan en de periodieke herzieningen worden vastgesteld. De termijnen waarbinnen de doelstellingen behaald dienen te worden kunnen afwijken van de periode waarvoor het beheerplan wordt vastgesteld. Voor de eerste beheerplanperiode van 6 jaar zijn de meest kansrijke en belangrijke maatregelen geformuleerd op basis van de best beschikbare kennis van dit moment. Bij een herziening van het beheerplan na de vaste looptijd van 6 jaar of tussentijds indien ontwikkelingen in het gebied of nieuwe inzichten over de effectiviteit van maatregelen daartoe aanleiding geven, kunnen maatregelen worden bijgesteld en aangepast. Uit een recente analyse van de haalbaarheid en kansen voor herstel en uitbreiding van pioniervegetaties van kalkrotsen is inderdaad gebleken dat de beperkte dispersie van zaden een groot knelpunt is voor de instandhouding van het habitatype. Deze inzichten zullen bij de uitvoering van de geformuleerde maatregelen betrokken worden en aanvullend op de maatregelen die er op gericht zijn om de standplaatscondities te verbeteren in het maatregelenpakket worden opgenomen. Onder knelpunt K3 wordt overigens al gewezen op de noodzaak om actief zaden in te brengen vanwege het beperkte verspreidingsvermogen van de zaden en de geïsoleerde ligging van het habitatype op de Bemelerberg.

Voor het antwoord op de vraag over de vleermuizen zie antwoord op de voorgaande vraag q.

Conclusie: Plantekst is deels gewijzigd.

s. Par. 5.1.2 Maatregelen kalkgraslanden en 5.1.3 Maatregelen heischrale graslanden

K4: Er wordt voorgesteld om "radicaal struweel en bomen" te verwijderen. Op de Bemelerberg komen van oudsher enkele grotere bomen voor. Deze passen in het landschapsbeeld en leveren meer biodiversiteit. Ook bepaalde struiken hebben een nadrukkelijke meerwaarde, omdat ze zelf zeldzaam zijn (rozen) of omdat ze structuur opleveren voor entomofauna. Het is dus beter om genuanceerd om te gaan met het verwijderen van bomen en struiken dan radicaal. Dat laatste is vaak een gedachte die te veel beredeneerd vanuit vegetatie wordt voorgesteld.

K5: Hier wordt gedurende enkele jaren maaien van terreindelen vastgesteld. Of dit haalbare kaart is, moet blijken. Voor 1 september 2020 geven we hierop een aparte reactie.

Antwoord

In de plantekst wordt aangegeven dat het streven erop gericht is om een mozaïekvormig beheer na te streven van de schrale graslanden met behoud van karakteristieke elementen die structuur bieden aan een graslandlandschap met overgangen naar zomen en struwelen. Daarbij worden niet overal alle bomen en struiken die in een grasland opstaan radicaal verwijderd, maar zal een zorgvuldige afweging gemaakt worden welke houtige elementen behouden kunnen blijven. De in de plantekst aangehaalde maatregel ziet op die specifieke plekken waar in potentie de meest optimale standplaatscondities aanwezig zijn voor de habitattypen kalkgrasland en heischraal grasland. Opslag van bomen en struiken zal op deze locaties worden verwijderd, waarbij ook bezien moet worden of de wortels kunnen worden verwijderd en afgevoerd.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd.

t. Par. 5.1.4 Maatregelen eiken-haagbeukenbossen

Zeer recent is er een OBN-notitie afgerond waarin aanbevelingen worden gedaan voor locaties in het Limburgse Heuvelland waar middenbosbeheer kansrijk wordt geacht. Hierbij zijn ook drie locaties aangegeven op de Mettenberg. Deze informatie (incl. kostenplaatje voor het uit te voeren beheer) zou in het rapport opgenomen kunnen worden.

Antwoord

In de plantekst zal een verwijzing opgenomen worden naar deze literatuurbron.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd.

u. Par. 5.1.8 Meervleermuis (en andere vleermuizen)

In het algemeen en vergeleken met andere soorten en habitattypen wordt (te) veel onderzoek voorgesteld. Onderzoek is nodig als er aanwijsbare problemen zijn, hoe interessant het ook kan zijn om vragen met betrekking tot een soort beantwoord te krijgen. Vooralsnog zie ik geen aanwijzingen dat het structureel mis gaat met de drie vleermuissoorten in het gebied.

K5: Of het afsluiten van genoemde groeven echt wenselijk is moet in breder perspectief gezien worden. Daarbij spelen o.a. mee landschapsbeeld (Winkel-berg) en effecten op vegetatie van kalkrotsen. Dat habitatype is prioritair en zou dus geen hinder mogen ondervinden van werkzaamheden in de omgeving.

K13: Of het wenselijk is om voor iedere groeve een apart beheerplan op te stellen, zou nader bezien moeten worden. Wie zou dat moeten doen? Waarom en in welke volgorde? Het Limburgs Landschap heeft daarover nadrukkelijk haar twijfels. Als je deze wens vergelijkt met maatregelen die worden voorgesteld bij soms meer prioritaire habitatypen of soorten, wordt er naar verhouding wel heel veel werk voorgesteld gekoppeld aan ondergrondse groeven. Deze opmerking kan ook gekoppeld worden aan tekst in paragraaf 5.3, waar gesproken wordt over een voldoende grote steekproef met betrekking tot te tellen groeven om statistisch verantwoorde tellingen te kunnen uitvoeren. Het zou goed zijn om in dit beheerplan al op te nemen om hoeveel groeven (dan wel welke) het zou gaan.

Antwoord

Bij het afsluiten van groeven wordt vanzelfsprekend rekening gehouden met omstandigheden als landschapsbeeld, zichtbaarheid en kwetsbaarheid van habitatypen en zeker als het gaat om prioritaire habitatypen. Indien een maatregel onverhoopt afbreuk doet aan een ander instandhoudingsdoel dan dient een zorgvuldige afweging gemaakt te worden of deze wel doorgang kan vinden. Tijdens de voorbereiding om te komen tot een ontwerpmaatregel voor het plaatsen van een afsluiting oid zal uitvoerig bij deze aspecten stil gestaan worden. Zo kan een afsluiting ook in een gangenstelsel op enige afstand van de ingang worden geplaatst zodat deze niet zichtbaar is vanaf de buitenkant.

Er is gekozen voor het opstellen van beheerplannen per groeve vanwege het ontbreken van een goed overzicht van knelpunten in de inrichting en het beheer van groeven ten tijde van het opstellen van het ontwerp-beheerplan. De beheerplannen zijn een handvat voor de uitvoeringspraktijk en geven aan aan welke herstel- en inrichtingsmaatregelen prioriteit moet worden gegeven uit oogpunt van beheer (veiligheid) en vleermuisbescherming. Die prioritering kan vanwege het ontbreken van een totaaloverzicht nog niet worden opgesteld. Afhankelijk van de omvang en de type maatregelen die in een beheergebied nodig zijn, kunnen maatregelenpakketten in de verschillende beheergebieden in de tijd beter op elkaar afgestemd worden en geprioriteerd. Dit beantwoordt ook aan de wens van TBO's om voor de instandhoudingsmaatregelen aan onderaardse kalksteengroeven voor de verschillende Natura 2000 gebieden mét kalksteengroeven samen één uitvoeringsprogramma te maken. Verantwoordelijk voor het opstellen van de knelpunten en maatregelen per object is de groeueigenaar, al kan de provincie Limburg deze overnemen en voor het opstellen van de maatregelenoverzichten een ecologisch adviesbureau inschakelen. Deze uitvoeringsplannen komen niet in de plaats van de keuringsrapporten voor veiligheid voor de Mijnbouwwet en de compensatieplannen die voor de Wet Natuurbescherming dienen te worden opgesteld bij de ontheffingsverlening voor intensief gebruik, maar zijn een aanvulling hierop en kunnen gezien worden als een ondersteuning voor de uitvoering van de taken beheer, onderhoud en toezicht waarvoor een nieuwe subsidieregeling / tegemoetkomingsregeling is voorzien. In de plannen is het niet de bedoeling uitgebreid stil te staan bij ontwikkelingen in het aantal vleermuizen of de ontwikkeling in de tijd van gebruiksvormen voor intensief of extensief beheer. Beoogd wordt op een praktische manier snel inzichtelijk te maken welke verbeteringen en aanpassingen nodig zijn om klimaatomstandigheden, toegankelijk en overwinteringsmogelijkheden voor vleermuizen te optimaliseren. In het beheerplan zijn hier enkele voorbeelden van genoemd

zoals het aanbrengen van invliegopeningen, het bevorderen van de luchtdoorstroming en het plaatsen of vervangen van poorten.

Voor het overige zie het antwoord op vraag Q. [Par. 3.3.8-10 Vleermuizen](#).

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd.

v. Par. 5.2 Communicatie

Graag voeren we lastige communicatietrajecten die gekoppeld zijn aan Natura2000-doelen samen met de provincie uit, hoewel in de tekst nu anders gesuggereerd wordt. Wij zijn immers uitvoerder, en niet altijd bedenker van ideeën die maatschappelijk soms minder gewaardeerd worden.

Antwoord

Waar nodig en gewenst neemt de provincie graag samen met de terreinbeheerder de communicatiehandschoen op. In de Bemelerberg & Schiepersberg is geen (PIO-) uitvoeringsproject voorzien en zullen dus uitvoeringsafhankelijke maatwerk-afspraken worden gemaakt.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd.

w. Par. 6.2 Kosten

De begrote kosten zijn voor ons niet te herleiden. We gaan ervanuit dat de Provincie voldoende middelen beschikbaar stelt om de habitattypen en soorten in een gunstige staat van instandhouding te houden dan wel te brengen. Wel schatten we in dat het huidige budget voor werkzaamheden gerelateerd aan kostenonderzoek te laag is. Zeker als de lijst met voorgestelde onderzoeken aan vleermuizen doorgaat, dienen ook (meer) groeven op basis van intensief beheer gekeurd te gaan worden. Dit is duurder dan voor extensief beheer.

Antwoord

De kosten zijn gebaseerd op normbedragen, gehanteerd in het PAS dan wel gebaseerd op normkosten voor terreinbeheerders (Staatsbosbeheer, 2016) of expert judgement. Voor sommige maatregelen zijn vanwege specifieke omstandigheden hogere kosten geraamd. Deze uitleg is aan de plantekst toegevoegd.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd (par. 6.1).

2. Waterschap Limburg

a. Randvoorwaardelijk beheer van regenwaterbuffers voor Geelbuikvuurpad

Bij de toetsing van het huidige gebruik stelt u het onderhoud van regenwater-buffers vrij van de WNb-vergunningsplicht, met specifieke voorwaarden. Twee van deze voorwaarden zijn: "Het maaibeheer vindt plaats vanaf locaties die geen habitatype en geen leefgebied van soorten zijn; Het beheer vindt plaats als zeker is dat geen geelbuikvuurpadden en/of kamsalamanders aanwezig zijn in de waterbuffer en geen voortplanting plaatsvindt in het te beheren object." Deze redenering is niet in lijn met eerdere communicatie tussen waterschap en provincie rondom maatregelen ten behoeve van de Geelbuikvuurpad in regenwaterbuffers. Tot nu toe was de stelling uwerzijds dat het huidige beheer en onderhoud al voldoet. De genoemde voorwaarden maken het onmogelijk om geschikt leefgebied van geelbuikvuurpadden, laat staan de primaire functie van regenwaterbuffers te handhaven. Wat ons betreft is dat geen bestendig beheer.

Wij zijn het niet eens met deze voorwaarden en stellen voor om ze niet op te nemen. Regenwaterbuffers hebben primair de functie om water te bergen bij hevige regenval. Het waterschap streeft er daarnaast naar om de ecologische potentie van regenwaterbuffers te maximaliseren. Voor wat betreft de Geelbuikvuurpad en Kamsalamander is het gegeven dat deze soorten zich hebben gevestigd en zelfs floreren in regenwaterbuffers ondanks of juist dankzij het gevoerde beheer. Wij zijn van mening dat zorgvuldig handelen door het waterschap ten aanzien van deze soorten voldoende is geborgd via de gedragscode waterschappen. Het gebruik van deze gedragscode kunt u desgewenst als voorwaarde opnemen. Als u toch van mening bent aanvullende voorwaarden op te moeten nemen, stellen wij voor om in overleg te treden. Ons verzoek is om gezamenlijk een formulering te kiezen die voldoende bescherming voor soorten biedt zonder afbreuk te doen aan een optimale werking van de regenwaterbuffers ter voorkoming van wateroverlast. Ten aanzien van de maatregelen met betrekking tot de Geelbuikvuurpad zullen wij een standpunt bepalen na afhandeling van de inspraakprocedure voor het Natura2000-plan.

Antwoord

Er is vooralsnog inderdaad geen reden om aan te nemen dat in de grazige vegetaties van de regenwaterbuffers zich Geelbuikvuurpad ophoudt waardoor er tijdens maaierwerkzaamheden een risico bestaat dat dieren gedood of verwond worden. De dieren houden zich onder stenen, in holletjes, of andere schuilplaatsen op of in de bakken die voor de voortplanting zijn aangelegd. In open regelmatig onderhouden grazige vegetaties houden de dieren zich niet op.

Dit aspect heeft bij het onderhoud van de regenwaterbuffers te veel nadruk gekregen ondanks dat het onderhoud van de grazige vegetaties ten behoeve van de primaire functie van de regenwaterbuffers de soort niet in de weg staat. Indien er volgens de aangegeven richtlijnen in de gedragscode van de Unie van Waterschappen gehandeld wordt is er geen reden om extra specifieke voorwaarden op te leggen voor het maaibeheer. In de gedragscode wordt over het beheer en onderhoud van kunstwerken ed in leefgebieden van beschermde amfibieën o.a. het volgende aangegeven:

- *Maaien op plaatsen waar juridisch beschermde soorten voorkomen is alleen toegestaan in de periode 15 september tot 1 maart.*
- *De bodem rond voortplantingsplaatsen van beschermde soorten mag niet worden beschadigd en om dit te voorkomen dienen deze plaatsen gemarkeerd te worden.*

- *Op plaatsen waar beschermde soorten voorkomen wordt in de periode 1 april tot 1 oktober de werkomgeving van die dag dagelijks gecontroleerd op aanwezige dieren. Deze worden verplaatst naar een veilig heenkomen zonder de dieren te beschadigen.*

Conclusie

Plantekst is gewijzigd. Er is een verwijzing opgenomen naar de gedragscode van de Unie van Waterschappen en de voor amfibieën relevante voorwaarden bij beheer- en onderhoudswerkzaamheden zijn overgenomen.

b. Diverse voorstellen voor tekstuele aanpassingen

- *Ad 2.4 Waterbeleid. Doelstelling waterbeleid*

"De watermaatregelen voor Natura2000-gebieden worden voorrang gegeven, omdat dit een vereiste is om te voldoen aan de KRW."

Er ontbreekt context bij deze passage. Wij verzoeken u daarom de volgende tekst uit het Waterbeheerplan 2016-2021 toe te voegen: "Het waterschap realiseert tot 2021 alle maatregelen uit het NLP, inclusief de maatregelen voor GGOR en de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Watermaatregelen voor Natura 2000-gebieden krijgen voorrang vanwege de verplichting uit de KRW."

- *Ad 2.4 Waterbeleid, Doelstelling waterbeleid. kader*

"Voor het Natura 2000-gebied Bemelerberg & Schiepersberg gaat het hierbij in feite alleen om maatregelen om de run-off uit landbouwplateau-gebieden richting schraalgraslandhellingen en hellingbossen tot een aanvaardbaar niveau te reduceren."

In de voorgaande alinea wordt de Provinciaal Waterplan Limburg 2016-2021 en het Waterbeheerplan Waterschappen 2016-2021, toegelicht. Daar refereert 'hierbij' aan in deze passage. Daarmee wordt de suggestie gedaan dat het waterschap deze maatregelen dient uit te voeren, wat niet het geval is. Er zijn geen PAS-maatregelen opgenomen in het partnercontract PL-WL 2016-2021. Daarnaast is geen sprake van normoverschrijding waardoor er ook geen taakstelling is voor Waterschap Limburg. Desgewenst gaan wij met u in overleg om te kijken wat nodig is en wie dat op kan pakken. Wij stellen de volgende tekst voor:

"Watergerelateerde knelpunten in het Natura2000-gebied Bemelerberg en Schiepersberg bestaan uit run-off uit landbouwplateau-gebieden richting schraal-graslandhellingen en hellingbossen. Er zijn maatregelen nodig om deze tot een aanvaardbaar niveau te reduceren."

- *Ad 2.4 Waterbeleid. Wateroverlast*

"Het voorkomen van regionale wateroverlast is een taak van het waterschap."

Wij stellen voor om deze passage als volgt te nuanceren en aan te vullen:

"Het beperken van regionale wateroverlast tot de vastgestelde normen is een taak van het waterschap. De normen worden vastgesteld door de Provincie in het Provinciaal Waterplan en de Omgevingsverordening Limburg."

- *Ad 3.2.2 Ecohydrologie*

"Bij hevige buien en bij langduriger neerslag treedt na enige tijd wel oppervlakkige afvoer van regenwater op ofwel "run-off"; daarbij worden löss en voedingsstoffen meegenomen en lager op de helling afgezet."

De term run-off wordt doorgaans (en ook hier) gebezigd in relatie tot erosie en sedimenttransport, wat met name optreedt bij oppervlakkige afvoer van akkers. Wij stellen de volgende tekst voor:

"Bij hevige buien en bij langduriger neerslag treedt na enige tijd wel oppervlakkige afvoer van regenwater op in het stroomgebied ofwel "run-off"; met name bij akkers met een grotere helling worden daarbij löss en voedingsstoffen meegenomen en lager op de helling afgezet."

• *Ad 7.5.4 Waterbeheer. Beheer waterkeringen (en waterbuffers). Beschrijving*

In de beschrijving staan naast regenwaterbuffers ook enkele watergangen vermeld. Deze zijn echter al behandeld bij 'beheer kunstwerken en watergangen'. Daarnaast beschrijft de tekst zowel regenwaterbuffers die binnen het Natura2000-gebied liggen, als daarbuiten. Beoordeling van het huidige gebruik is echter alleen aan de orde voor regenwaterbuffers die binnen het beschermd gebied liggen. Wij stellen daarom de volgende tekst voor:

"In het Natura 2000-gebied liggen de volgende regenwaterbuffers: Terblijt, Rijksweg Berg, Koelebosgrub, Bowie en Schiepersberg. Het beheer van de regenwaterbuffers vindt plaats door begrazing met runderen door derden, onderhoud aan hagen, struweel en (fruit)bomen, en door maaibeheer (meestal 2x per jaar) en afvoer van maaisel. Algemeen onderhoud bij de buffers bestaat uit frequent maaien van de in- en uitstromen en rondom de spindels. Minimaal 3 keer per jaar. Baggeren en opschonen van in- en uitstromen buffers vindt plaats op basis van inspectie."

• *Ad 7.5.4 Waterbeheer. Beheer waterkeringen (en waterbuffers), Effect en beoordeling*

Ook hier is de gedragscode waterschappen van toepassing. Wij stellen voor om deze passage toe te voegen:

"Het beheer en onderhoud van de regenwaterbuffers gebeurt zorgvuldig volgens de richtlijnen van de gedragscode soortenbescherming van de Unie van Waterschappen. Het onderhoud en beheer is kleinschalig van aard."

"[De leefgebieden van] Deze soorten zijn gevoelig voor betreding en verstoring; dit moet worden voorkomen." Wij nemen kennis van deze stelling en stellen voor om deze passage aan te vullen met de volgende opmerking uit het rapport 'Geelbuikvuurpad, herstel historische leefgebieden, robuust ecologisch netwerk en natuurlijke uitbreiding in Limburg' van B. Crombaghs (2018):

"[De leefgebieden van] Deze soorten zijn gevoelig voor betreding en verstoring; dit moet worden voorkomen. Omdat voor de hoofdfunctie van de regenwater-buffers behoud van een korte kruidachtige vegetatie noodzakelijk is, worden ze jaarlijks gemaaid of begraaasd. In het gewenste beheer voor behoud van geschikt landhabitat voor de doelsoorten is al voorzien." Dit rapport is opgesteld in opdracht van Provincie Limburg. Naar het zich aanziet wordt er in het ontwerpbeheerplan ook verwezen naar dit rapport, maar het is niet opgenomen bij de bronvermelding.

Antwoord

Wij danken U voor de tekstvoorstellen. Alle tekstvoorstellen worden inhoudelijk onderschreven en kunnen worden overgenomen.

Conclusie: Plantekst is gewijzigd.

c. Bijlage 5

Het lijkt erop dat het te toetsen huidige gebruik m.b.t. waterbeheer niet strookt met de uitwerking in hoofdstuk 7.

Antwoord

Na verwerking van de antwoorden op de zienswijzen van het Waterschap Limburg is het te toetsen huidige gebruik m.b.t. waterbeheer in overeenstemming gebracht met de uitwerking in hoofdstuk 7.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd.

d. Uitvoering run-off maatregelen

Wij stemmen in met de maatregelen met betrekking tot run-off. Het is onduidelijk of u voorstelt dat het waterschap deze maatregelen uitvoert. Ons standpunt daarin is, dat wij deze maatregelen niet uitvoeren, aangezien het waterschap niet het daartoe bevoegde bestuursorgaan is volgens artikel 2.3, lid 3 van de Wet Natuurbescherming. Er is immers geen taakstelling voor het waterschap. Zoals ook in de zienswijze aangegeven is er alleen een taak voor het waterschap als de vastgestelde normen overschreden worden. Dat is op de knelpuntlocaties niet het geval.

Antwoord

De provincie neemt de verantwoordelijkheid en uitvoering van de run-off maatregelen op zich, mede omdat zij op dit moment (nog) geen functie in een breder waterbeheer vervullen (water vasthouden).

Conclusie: Plantekst is gewijzigd (Hoofdrapport 5.1.11).

3. Gemeente Eijsden-Margraten

a. Geelbuikvuurpad.

Wij zullen medewerking verlenen aan het realiseren van de migratieroutes voor de Geelbuikvuurpad via het toestaan van plaatsing van betonnen waterbakken met leegloopvoorzieningen.

Antwoord

Wij zijn verheugd met uw instemming met de uitvoering van planmaatregelen.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd

b. Handhaving.

Wij zullen uitvoering geven aan de handhavingstaken, in het bijzonder ook gericht de handhavingsprioriteiten uit par.5.2 van het ontwerp Natura 2000-plan, voor zover deze handhavingstaken tot onze bevoegdheid behoren.

Antwoord

Wij zijn verheugd met uw instemming met de uitvoering van planmaatregelen.

Conclusie: Plantekst is niet gewijzigd

c. Ons college heeft bij dit plan nog de volgende opmerkingen c.q. aanvullingen:

- In het colofon van het plan wordt verwezen naar het Natura 2000-plan Geleenbeekdal, graag dit aanpassen.
- Er wordt aandacht gevraagd voor een nadere afstemming over het plaatsen van de betonnen waterbakken en het (regenwater) afwateringsbeheer van de wandelpaden, zoals de route van het internationaal bekende Pieterpad dat regelmatig onbelloopbaar is vanwege de wateroverlast en hierover in gesprek te gaan met stichting het Limburgs Landschap.

Antwoord

Wij danken U voor uw oplettendheid met betrekking tot het Colofon.

Bij de plaatsing van de waterbakken voor de Geelbuikvuurpad zal de belloopbaarheid van de wandelpaden niet in het geding komen, omdat de functie van eventuele tijdelijke voortplantingslocaties van padden kan worden overgenomen door de waterbakken. De gemeente Eijsden-Margraten is eigenaar van de wandelpaden in het gebied en met de gemeente zal daarom nader overleg plaats moeten vinden over het belloopbaar houden van de wandelpaden, in relatie tot de beschikbaarheid van voortplantingswateren voor de Geelbuikvuurpad.

Conclusie: Plantekst is niet (colofon wél) gewijzigd

Deel D: Ambtelijke wijzigingen

Er zijn naast redactionele aanpassingen enkele ambtelijke wijzigingen doorgevoerd in het beheerplan. Deze zijn ter verduidelijking van de bestaande teksten zonder het wijzigen van de inhoud van het plan. Of het betreft informatie over of vanuit andere beleidskaders, die inmiddels gewijzigd is in vergelijking met het Ontwerpplan, maar die evenmin leidt tot een inhoudelijke verandering van het Natura2000-plan. Deze wijzigingen hebben dus geen gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen noch voor de aard en omvang van de maatregelen.

A. Kalksteengroeven.

Bij de tekstonderdelen voor de vleermuizen zijn nog enkele ambtelijke wijzigingen doorgevoerd naar aanleiding van een extra consultatieronde die met de besturen van de stichting Ir. van Schaik, het SOK (Studiegroep Ondergrondse kalksteen-groeven) en SEVON zijn gehouden. Deze organisaties zijn actief betrokken bij beheer en behoud van het ondergrondse landschap en het daarbij behorende culturele erfgoed en bij het onderzoek en de bescherming van vleermuizen. Deze consultatieronde is ook voor een ander Natura 2000 gebied gehouden, maar dan nog vóór de ter inzage legging van het ontwerpplan.

Aangezien de vleermuishoofdstukken voor de verschillende Natura2000 gebieden met ondergrondse kalksteengroeven nagenoeg dezelfde inhoud hebben, zijn de wijzigingen ook verwerkt in dit beheerplan. Dit heeft geen gevolgen gehad voor de instandhoudingsdoelstellingen en de aard en omvang van de maatregelen.

B. Uitvoeringsbudget na 2021, Inleiding van hoofdstuk 6 / Samenvatting

Sinds het Ontwerpplan van februari 2020 is van Rijkszijde duidelijkheid gegeven over de voortzetting van de Natuurpactfinanciering (na 2021). De ontbindende voorwaarden voor de uitvoering van de na 2021 geplande instandhoudings-maatregelen is daardoor uit de plantekst geschrapt; voor alle maatregelen is in principe financiering beschikbaar.

C. PAS etc.

Op diverse plekken in het Ontwerpplan (o.a. par. 2.2.6) was nog sprake van terminologie cf. de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), die inmiddels vervallen is. Waar nodig is de betreffende toelichting herschreven naar de huidige situatie/aanpak met stikstofbeleid, natuurherstel etc.

Deel E: Overzicht inspraak en bestuurlijke reacties

Ingekomen datum	Ingediend door	Registratienummer	Plangebied
<i>Inspraak</i>			
15/07/2020	Limburgse Land- en Tuinbouw Bond	DOC-00081273	Bemelerberg & Schiepersberg
15/07/2020	Stichting RAVON	DOC-00081445	Bemelerberg & Schiepersberg
06/07/2020	Burger	DOC-00079560	Bemelerberg & Schiepersberg
12/07/2020	Burger	DOC-00079824	Bemelerberg & Schiepersberg
<i>Bestuurlijke reacties</i>			
06/07/2020	Stichting het Limburgs Landschap	DOC-00078817	Bemelerberg & Schiepersberg
06/07/2020	Waterschap Limburg	DOC-00089949	Bemelerberg & Schiepersberg
03/09/2020	Gemeente Eijsden-Margraten	DOC-00091858	Bemelerberg & Schiepersberg

www.limburg.nl